Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 7 ноябрь
ЧОРШАНБА
№ 255 (5.048).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

Бугун Улуғ Октябрь социалистик инқилоби ғалаба қозонганига 73 йил тўлади

ОКТЯБРЬ ҲАМИША БИЗ БИЛАН

Ўзбекистон меҳнаткашлари анъанага кўра, Улуғ Октябрь санасини тантанали нишонламоқдалар.

6 ноябрь куни Тошкентда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйиш маросими бўлди. Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши, жумҳурият ҳукумати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари номидан гуллар қўйилди. Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округидан, Тошкент вилоят партия қўмитасидан, вилоят кенгаши ва вилоят ижроия қўмитасидан, Тошкент шаҳар партия қўмитасидан, Тошкент шаҳар кенгаши ва Тошкент шаҳар ижроия қўмитасидан, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгашидан, Ўзбекистон ЛКЁУ Марказий Қўмитасидан ҳайкал пойига янги узилган гуллар қўйилди.

Кечқурун Ўзбекистон пойтахти жамоатчилигининг вакиллари, инқилоб, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари байрамона безатилган Навоий номли опера ва балет давлат катта театрига келдилар. Бу ерда Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Йиғилишни халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгашининг раиси, Тошкент шаҳар партия қўмитасининг биринчи котиби А. И. Фозилбеков очди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССЖ вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов маъруза қилди.

Улуғ Октябрь социалистик инқилоби халқ оммасининг ўз манфаатлари учун, озодлик, адолат, тинчлик учун курашининг қонуний натижаси бўлди. Улкан, кўп миллатли мамлакатимизда янгилик ғоят мураккаб шароитда қарор топди: қаҳрамонона зафарлар бўлди, хатоларга ҳам йўл қўйилди.

Туркистонда Октябрь инқилоби туфайли Совет ҳокимияти ўрнатилганлиги ўлкада ижтимоий-иқтисодий ўзгартишлар амалга оширилишининг энг муҳим сиёсий шарти бўлди. Туркистон большевиклари янги жамият барпо этиш дастурини рўёбга чиқариш юзасидан жуда катта бунёдкорлик ишларини амалга ошириш билан бир вақтда хатоларга ҳам йўл қўйдилар. Улкан ютуқларга жуда қийинчиликлар билан эришилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари урушдан аввалги социалистик қурилишга, Улуғ Ватан урушидаги ғалабага, урушдан кейинги халқ хўжалигини тиклашга салмоқли ҳисса қўшдилар. Фронт доирасидан кўчириб келинган ўнг минглаб турли миллат кишиларига, болаларга ўзбек халқи берган ёрдам унутилмасдир.

Бугунги кунда мамлакатимизда мураккаб ва ўзига хос жараёнлар рўй бермоқда. Эртанги кунга назар ташлар эканмиз, иттифоқимизнинг келажаги қандай бўларкин, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида мустақил жумҳуриятларни нималар кутмоқда? — деган саволлар ҳаммамизни ўйлантирмоқда. Ўзбекистон ССЖ Президентининг фармонларида, Ўзбекистон Олий Кенгаши ва ҳукумати қабул қилган ҳужжатларда, жумҳурият коммунистлари XXII съездининг қарорларида жумҳуриятнинг нуқтаи назари аниқ ифодаланган. Уларда Ўзбекистон ССЖнинг чинакам сиёсий суверенитетини ва иқтисодий мустақиллигини, жумҳуриятимизнинг ўзига хос шароитида бозор муносабатларига ўтишни таъминлашга қаратилган йўллар ва амалий ҳаракатлар белгилаб берилган.

Ўзбекистон кейинги йилларда кўпгина қийинчиликларга дуч келди. Маъмурийбуйруқбозлик системасининг кўп йиллик ҳукмронлиги бу борада ўз таъсирини кўрсатди: ижитмоий-иқтисодий ривожланиш қониқарли тарзда кечмади, айниқса Орол бўйида экологик вазият ёмонлашди, молия ва пул муомаласининг номутаносиблиги кучайди. Барча салбий ҳолатларни бартараф этиш давлат ва хўжалик идоралари фаолиятининг услубида туб ўзгаришларни, жамоат ташкилотларининг бўлажак ўзгартишларда фаол иштирокини тақозо этади. Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг сўнгги сессиясида жумҳурият халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари, унинг бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари муҳокама қилинди. Бозор — шунчаки бир мақсад эмас, балки халқ турмушини яхшилаш, ўткир ижтимоий ва миллий муаммоларни ҳал этиш воситасидир. Янги муносабатлар босқичма-босқич, ўз имкониятларимиз ва шароитларимиздан келиб чиқиб, шакллантирилади. Аҳолини, айниқса унинг кам таъминланган тоифаларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш масалаларига асосий эътибор берилмоқда. Меҳнат жамоаларининг манфаатларинигина кўзлаб, мулкни хусусийлаштириш мўлжалланмоқда.

Жумҳурият бу йил қўлга киритган ютуқлардан фахрланмай бўлмайди. Қисқа муддат ичида беш миллион тоннадан ортиқ пахта ҳосилини йиғиштириб олган пахтакорларнинг ғалабаси айниқса муҳимдир. Буларнинг ҳаммаси ўзбекистонликларнинг қизғин, ҳалол меҳнати натижасидир.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби И. А. Каримов, Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг раиси М. И. Иброҳимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби А. С. Ефимов, Қизил байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони И. В. Фуженко, Ўзбекистон ССЖ Президентлик кенгаши ва жумҳурият ҳукуматининг аъзолари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси бюросининг аъзолари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

«ПАХТАКОР» ПРЕЗИДЕНТ ҚАБУЛИДА

6 ноябрь куни Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов «Пахтакор» футбол командаси билан унинг мураббийларини қабул қилди.

Жумҳурият бошлиғи футболчиларимизни олий лигага чиққанликлари билан чин юракдан табриклаб, ўзбекистонлик миллион-миллион кишилар — спорт мухлислари пахтакорчиларнинг муваффақиятларини диққат билан кузатиб борганликларини таъкидлади. Футболчиларимизнинг ғалабаси одамларга тетиклик ва яхши кайфият бахш этади. Президент футболчиларимизнинг ҳозирги авлоди «Пахтакор» командасининг аввалги шоншуҳратини тиклайди, Ўзбекистонда спортнинг ана шу ва бошқа турларини ривожлантиришга янги омил бағишлайди, деб умид билдирди.

Команда раҳбарлари, футболчилар самимий табрик сўзлари учун миннатдорчилик изҳор қилдилар, эришилган муваффақиятни мустаҳкамлабгина қолмай, спорт соҳасида янги-янги чўққиларга кўтарилиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қиламиз, деб ишонтирдилар.

Қабул маросимида жумҳурият вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг раиси М. И. Иброҳимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг иккинчи котиби А. С. Ефимов, Тошкент шаҳар партия қўмитасининг биринчи котиби, Тошкент шаҳар кенгашининг раиси А. И. Фозилбеков ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ССЖИ МУДОФАА ВАЗИРИНИНГ БУЙРУҒИ

1990 йил 7 ноябрь 415-сон Москва шаҳри

Армия ва флот жангчилари, уруш, меҳнат ва ССЖИ Қуролли Кучларининг ветеранлари, Советлар мамлакатининг меҳнаткашлари, ўртоқлар!

Совет халқи ва унинг жангчилари Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллигини мамлакат иқтисодиёти бозор муносабатларига ўтаётган, совет социалистик жумҳуриятлари ислоҳ қилинаётган, янги сиёсий тузилмалар барпо этилаётган масъулиятли, мураккаб даврда нишонламоқда. Жамиятимизнинг ватанпарвар кучлари, Ватанимизнинг тақдирини қадрловчи барча кишилар ўзларининг бутун куч-ғайратларини инқирозни бартараф этишга, қайта қуришнинг амалий вазифаларини ҳал этишга, интизом ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, 1917 йилнинг октябрида танлаб олинган социалистик йўлни ҳимоя қилишга сарфламоқдалар.

Дунёдаги ҳозирги вазиятни тубдан ўзгартириш Совет Иттифоқини қайта қуриш, янгилаш билан чамбарчас боғланмоқда. Давлатлараро муносабат тажрибасида янги сиёсий тафаккур қоидалари қарор топмоқда. «Совуқ уруш»га чек қўйилди. Сиёсий мулоқот кучайиб бормоқда. Музокаралар орқали қуролсизланиш жараёни ривожланмоқда. Ўта қуролланишдан мудофаа учун етарлилик сари тарихий бурилиш бошланди, Совет Иттифоқи шу бурилишнинг ташаббускори бўлиб майдонга чиқди. Бизнинг янги мудофаа ҳарбий доктринамиз моддий жиҳатдан изчиллик билан рўёбга чиқарилмоқда, ҳарбий соҳада чуқур ислоҳот ўтказилмоқда.

Қўшинлар ва Қуролли Кучлар катта миқёсда қисқартирилаётган, ижтимоий-турмуш муаммолари кескинлашаётган, мамлакатнинг бир қанча минтақаларида конституциявий ҳарбий бурчни бажаришга қаршилик қилишга уринишлар содир бўлаётган мураккаб шароитда мудофаа қурилиши, қуролли кучлар қайта қурилмоқда. Қуролли кучларнинг шахсий таркиби халқ олдидаги ўз масъулиятини англаб, қийинчиликларни матонат билан бартараф этмоқда, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини, армия ва флотнинг жанговар шайлигини, Ватанимиз — Совет Социалистик Жумҳуриятлари иттифоқини пишиқ-пухта ҳимоя қилиш учун етарли даражада сақлаб туриш вазифаларини фидокорона ҳал этмоқдалар.

Сизларни Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллиги билан табриклайман ва қутлайман!

Қуролли кучларнинг жангчиларига ҳарбий бурчни муваффақиятли бажаришларини, социалистик Ватаннинг қуролли ҳимоячиси шон-шарафи ва қадр-қимматини юксак даражада сақлашларини, қаҳрамонона инқилобий ва жанговар анъаналарни ардоқлаб асраш ва кўпайтиришларини тилайман.

Уруш ва меҳнат, қуролли кучлар ветеранларига, совет ёшларига, Советлар мамлакатининг барча меҳнаткашларига Ватан равнақи йўлида салмоқли ишлар ва зафарлар, ижтимоий тараққиёт ва тинчлик йўлидан, Октябрь йўлидан олға боришда муваффақиятлар тилайман.

Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 70 йиллигини нишонлаш юзасидан **буюраман:**

Бугун, 1990 йил 7 ноябрь куни маҳаллий вақт билан соат 21 да Ватанимиз пойтахти — Қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош жумҳуриятларнинг пойтахтларида, Қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Одесса, Севастополь, Новороссийск, Керчь, Тула, Смоленск, Мурманскда, Қаҳрамон қалъа — Брестда, шунингдек, Калининград, Львов, Ростов-Дон, Куйбишев, Новосибирск, Чита, Хабаровск, Владивосток ва Североморскда тўплардан бир йўла ўттиз марта ўқ узиб байрам салюти берилсин.

Яшасин Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллиги!

Қаҳрамон совет халқига ва унинг шавкатли Қуролли Кучларига шон-шарафлар!

ССЖИ мудофаа вазири
Совет Иттифоқи маршали
Д. ЯЗОВ.

Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллиги муносабати билан 1990 йил 6 ноябрда Ўзбекистон ССЖ Президенти И. Каримовнинг фармонларига биноан Улуғ Ватан уруши қатнашчиларидан катта гуруҳига Ўзбекистон ССЖнинг фахрий унвонлари берилди, бир қанча ветеранлар Ўзбекистон ССЖнинг фахрий ёрлиғи билан мукофотландилар.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

Ж. ҚАЛИМБЕТОВ, Ҳ. РАҲМОНҚУЛОВ, П. Қ. СОЛДАТОВ ЎРТОҚЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ва самарали илмий-амалий фаолияти, малакали мутахассис ходимлар тайёрлашдаги хизматлари ҳамда жамоат ишларида фаол қатнашганлиги учун қуйидаги ўртоқларга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин:

Қалимбетов Жасиузоқ — Ф. Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар педагогика илмгоҳи сиёсий тарих кафедрасининг мудири.

Раҳмонқулов Хожиакбар — Ўзбекистон ССЖ Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ илмгоҳининг директори.

Солдатов Павел Кузьмич — А. Навоий номли Самарқанд Давлат дорилфунуни генетика, селекция ва дарвинизм кафедрасининг мудири.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

ЎРТОҚ М. И. КОЧУБЕЙГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йил самарали ишлаганлиги, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш, унга ер кадастрини жорий этишдаги хизматлари, ижтимоий турмушда фаол қатнашганлиги учун Тошкент шаҳридаги «Узгипрозем» илмгоҳининг бош тупроқшуноси ўртоқ Михаил Игнатьевич Кочубейга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

ЎРТОҚ А. Ҳ. ЖАББОРОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали ижодий фаолияти, мусиқа маданияти ривожига катта ҳисса қўшганлиги, жумҳурият ижтимой турмушида фаол қатнашганлиги учун Ўзбекистон бастакорлар уюшмаси бошқарувининг раиси ўртоқ Аҳмад Ҳамидович Жабборовга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

ЎРТОҚ Н. В. СУСЛОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, жумҳуриятда қурилишни ривожлантиришдаги хизматлари, фаол ижтимоий фаолияти учун «Каскад» марказий илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Ўрта Осиё «Гранит» монтаж-технология бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Николай Васильевич Сусловга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

ЎРТОҚ Қ. ТОЖИЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ АРТИСТИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали меҳнати, юксак касб маҳорати, фаол ижтимоий фаолияти учун Ўзбекистон радиосининг диктори ўртоқ Қодир Тожиевга «Ўзбекистон ССЖ халқ артисти» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

ЎРТОҚ А. АБДУРАҲИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИХТИРОЧИ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРУВЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали илмий-амалий фаолияти, таклифлар ва ихтироларни жорий этиш йўли билан ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга муҳим ҳисса қўшганлиги, жамоат турмушида фаол иштирок этганлиги учун Беруний номли Тошкент политехника илмгоҳининг мойлар технологияси кафедрасининг мудири ўртоқ Абдураҳмон Абдураҳимовга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган ихтирочи ва такомиллаштирувчи» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

БИЗНИНГ ТУҲФА

Фараз қилинг: далаларда пахта қийғос очилган. Ҳосил чўғи ҳар қачонгидан баланд. Деҳқон эса эрта баҳордан бошлаб қилган меҳнати зое кетмаганидан мамнун.

Бироқ йиғим-терим мавсуми бўсағасидаги ана шу қувончли истиқболлар кейинчалик, ёғингарчилик палласида ёки совуқ тушганда ҳам давом этадиган ишга айланиб кетишин ўтган йиллар тажрибасидан биламиз. Фараз бошқаю йиғим-терим бошқа. Фақат пухта тайёргарлик кўрилсагина мавсумнинг тўхтовсиз ва уюшқоқлик билан ўтишига кафолат берилади.

Шунинг учун биз — механизаторлар чилангарлар ва созловчилар билан биргаликда зангори кемаларни барвақт тайёрлов чизиғига келтириб қўйдик. Ғўза қатор ораларига ишлов беришда сувчилар, дала меҳнаткашлари билан бамаслаҳат иш юритдик. Натижада ниҳоллар машинабоп қилиб ўстирилди. Ҳар бир пайкалда мўлжалдаги ҳосил тўпланди.

Маълумки, машина теримининг муваффақияти тўласинча ғўзани сифатли баргсизлантиришга боғлиқ. Бу муҳим тадбирни қулай муддатларда, экиннинг биологик хусусиятини ҳисобга олган ҳолда сифатли ўтказиш агрегатлардан унумли фойдаланишни таъминлайди, йиғим-терим суръатига суръат қўшади, хом ашёнинг ифлосланиш даражасини кескин камайтиради. Биз дорилашда шуларга қатъий амал қилдик.

Совхозимиз раҳбарлари, мутахассислари терим арафасида барча механизаторлар билан очиқ-ойдин суҳбатлашди. Имконият ҳисоблаб чиқилди. Кўпчилик ҳамкасбларим, агар зангори кема тўхтовсиз юриб турса, пахта яхши очилган бўлса, мавсумда 140—150 тоннадан бемалол териш мумкин, деган фикрни айтишди. Бункердан 200 тонна дурдона тўкишга аҳд этганлар ҳам топилди.

— Машинада терилган ҳар тонна пахта учун 10 сўм иш ҳақи тўланади, — дейишди раҳбарлар. — Мавсумда 150 тонналик хирмон уйган механизаторга «Жигули» енгил автомашинаси берилади. Мабодо беш нафар ёки ундан зиёд суворий шунча миқдорда оқ олтин саранжомласа, ҳаммасига айтилган мукофот тақдим этилади.

20 сентябрда машиналар оммавий равишда ишга туширилгач, хирмонга барака кирди. Аввалига ҳар агрегат билан кунига ўртача 5 тонна ҳосил терилди. Сўнгра ана шу кўрсаткич ошириб борилди. Зангори кемаларнинг кунлик иш унуми ҳатто 8—10 тоннага етди. Бунда бир пўлат тулпорга иккитадан арава биркитилгани муҳим аҳамият касб этди. Бири қабул пунктига кетганда дурдона иккинчисига тўкилаверди. Шу тариқа вақтдан ютилди, ишда узилиш бўлмади.

Маъмурият, партия ва касаба уюшмаси ташкилотлари суворийларга зарур шароитни яратиб беришди. Мавсум мобайнида ҳар куни икки маҳал иссиқ овқат тайёрланди, маданий-маиший хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилди. Ғолиблар эса ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантириб борилди.

Бунга жавобан биз дақиқалар қадрига етиб, ғайрат-шижоат билан меҳнат қилдик. Мен мавсумда ҳаммаси бўлиб 180 тонна пахта тердим. Ҳамкасбларим Б. Бозоров, А. Ашурматов ва Қ. Сатторов эса бункердан 150—170 тонна оқ олтин бўшатдилар.

Бугун — Октябрь байрами. Жумҳуриятимизнинг барча меҳнаткашлари қатори биз, пахтакорлар ҳам ана шу шодиёна кунни муносиб меҳнат туҳфаси билан кутиб олганимиздан беҳад хурсандмиз.

С. ЎСАРОВ,
Бўз районидаги «Партия XX съезди» давлат хўжалигининг механизатори.

ҚИЗҒИН БАҲСЛАР

1987 йил баҳорида ўтказилган партия йиғилишини хўжалик коммунистлари яхши эслашади. Унда барча тармоқни бирдек ривожлантириш, ижро интизомини мустаҳкамлаш, қуйи ташкилотлар жанговарлигини ошириш учун нима қилиш кераклиги хусусида очиқчасига гап борди. Ишдан ўзини четга олаётган, лоқайдликка, бўшашувчанликка йўл қўяётган кишилар фаолияти қаттиқ танқид қилинди. Сувчилар, механизаторлар муаммоларни ҳал этишга қаратилган қимматли таклифларни ўртага ташладилар. Хўжалик раҳбарияти, партия, касаба уюшмаси комитетлари ўринли танқид, таклиф ва мулоҳазаларни инобатга олиб, аниқ тадбирлар белгилашди. Иш қийин кечаётган бригадалар коммунистлар ҳисобига мустаҳкамланди. Ўзаро социалистик мусобақага жонли тус берилди. Асрор Юнусов, Маҳамад Расулов сингари миришкор деҳқонлар пудратни жорий этишда жонбозлик кўрсатдилар. Илғор усулнинг иқтисодий ва тарбиявий аҳамияти колхозчиларга синчиклаб тушунтирилди. Меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Қуйи бўғинларда юзага келаётган хайрли ҳаракатлар кенг қулоч ёйди. Мавжуд имкониятдан унумли фойдаланган мусобақа пешқадамлари — Шуҳрат Эгамбердиев, Йўлдош Раззоқов етакчилигидаги бригадалар эл-юрт олдида берган ваъданинг устидан чиқишди. Улар ҳар гектар ердан 26 тоннадан помидор, 28 тоннадан карам ҳосили олишга эришдилар.

— Бир вақтлар йиллик режа асосан карам ҳисобига бажариларди, — деди бош агроном Озод Эргашев. — Бу баъзи экин турларининг танқислигига, нарх-навонинг ошишига сабаб бўлди. Хўжалик бошқаруви, партия комитети бригада бошлиқлари фаолияти устидан назоратни кучайтирдилар. Лозим бўлганида соҳибкорларга амалий ёрдам кўрсатилди. Экин турлари бўйича режани тўла бажариш учун астойдил ҳаракат қилдик. Уюшқоқлик, ташаббускорлик туфайли мақсадга эришилди. Бу йил ҳар қачонгидан ҳам қувончли натижага эришдик. Хўжалик бўйича йиллик режа районда биринчилар қаторида уддаланди. Эл дастурхонига 4.785 тонна сархил сабзавот маҳсулотлари етказиб берилиб, топшириқ 106 фоизга адо этилди. 364 тонна узум тортиқ қилдик.

Муваффақиятга эришишда пудратнинг аҳамияти катта. Унинг шарофати туфайли ерга бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Колхозчилар ички имкониятдан унумли фойдаландилар, ўғитларни тежаб-тергаб ишлатдилар. Қувончлиси шуки, далалардан йиғиштириб олинган ноз-неъмат ўзининг сифатлилиги билан ажралиб туради. Уста деҳқонларнинг фидойи меҳнатлари туфайли кўзланганидан қарийб 500 тонна кўп маҳсулот етиштирилди.

Оржоникидзе ноҳиясидаги «Коммунист» жамоа хўжалигининг аъзолари айни кунларда кузги-қишки тадбирларни қизғин амалга оширишаяпти. Келаси йил ҳосилига замин ҳозирланаяпти. 5 гектар ерга уруғлик карам, 40 гектарга ош лавлаги, 3 гектарга саримсоқ, 10 гектар майдонга эса сабзи экилди. 5 та трактор ерни шудгор қилмоқда. Ўз касбининг усталари — Султон Усмонов, Қўчқор Насимов, Ҳасан Бойжиметов, Аҳмаджон Юсупов, Дилмурод Тожиев каби механизаторлар топшириқни бир ярим ҳисса адо этишаяпти.

Ҳозир, хўжалик коммунистлари Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Устави лойиҳасини қизғин муҳокама қилмоқдалар. Бу муҳим ҳужжатнинг ҳар бир банди устида қизғин фикр алмашувлар бўлаяпти. Лойиҳанинг эълон қилиниши Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичи олдидан жумҳурият коммунистларининг партиянинг нуфузи, унинг жамиятда тутган ўрни ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини аниқлаш, тажрибаларини умумлаштиришда, съездга партия ташкилотларининг амалий фаолияти эҳтиёжларига жавоб берадиган лойиҳани тақдим этишда ғоят муҳим роль ўйнайди.

Э. ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ҚУТЛУҒ ХИРМОН

Қутлуғ саналар ва байрамларни муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олиш ҳар бир жамоанинг яхши удуми. Корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллик байрамини қувончли натижаларни қўлга киритган ҳолда қаршиладилар. Ўн иккинчи беш йиллик якунловчи йилининг ўтган даврида 26 миллион 660 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдик. Шу даврда тўқимачилик саноати корхоналарига қарийб 12 минг тонна сифатли тола етказиб берилди. Бу режалаштирилганидан 400 тонна кўпдир. Бошқа техник-иқтисодий кўрсаткичлар ҳам қувончли бўлаяпти. Меҳнат унумдорлигини ошириш, фойда кўриш юзасидан белгиланган топшириқлар 110—115 фоиз адо этилди.

Ана шу муваффақиятларга ишлаб чиқариш пешқадамлари катта ҳисса қўшмоқдалар. Мамаражаб Ҳолиқов, Берди Муродов, Яраш Бозоров етакчилигидаги меҳнат жамоалари ўзаро беллашиб ишлаяптилар. Улар ўртасидаги социалистик мусобақа ой сайин якунланиб, ғолиблар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқдалар. Ғузор район Кенгашининг депутати Болта Қайнаров, Олим Холтўраев, Худойқул Ҳаққулов, Шерали Тангриев, Қаҳрамон Ганжиев сингари ишчиларимиз унумли ва сифатли меҳнат қилиб, ҳамкасбларига ҳар томонлама намуна бўлаяптилар.

Пахта тозалаш саноатида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш кўп жиҳатдан хом ашё кўнгилдагидек қабул қилиб олинишига, яхши қуритиб-тозаланишига, шунингдек белгиланганидек сақланишига боғлиқ. Буни чуқур ҳис этган меҳнат жамоамиз 1990 йил мавсумига пухта ҳозирлик кўриб, уни уюшқоқлик билан ўтказди. Тайёргарлик пайтида кўпгина ускуналар янада серунумларига алмаштирилди, ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш юзасидан кўплаб техникавий тадбирлар амалга оширилди. Шу юмушларга 40 минг сўмдан зиёд маблағ сарфланди. Пухта ҳозирлик кўрилганлиги туфайли азамат пахтакорларимиз етиштирган оқ олтин пешма-пеш қабул қилиб олинди. Қувончлиси шундаки, корхона қошидаги ҳамда учта тайёрлов бўлинмаларидаги хирмонжойлар хом ашёга тўлиб-тошди. Ҳатто энг кейинги кунларда қўшимча равишда майдончалар тайёрлашга тўғри келди. Бу ризқрўзимиз манбаи — пахта ғоят мўл бўлганлигидан далолат беради. 1990 йилда корхонамиз хўжаликлардан 32 минг тоннадан зиёд хом ашё қабул қилиб олди. Ана шу кўрсаткич режалаштирилганидан анча кўпдир.

Ҳозирги пайтдаги асосий вазифамиз пешона тери эвазига етиштирилган оқ олтинни сифатли қайта ишлаш, унинг табиий хусусиятларига путур етказмаган ҳолда тўқимачиларга етказиб беришдан иборат. Қарийб ярим минг кишилик меҳнат жамоамиз ўз зиммасига юклатилган юмушларни беками-кўст бажариш учун ўзининг кучғайратини, билим ва тажрибасини сафарбар этаверади.

Х. БОЙҚУЛОВ,
Ғузор пахта тозалаш заводи директори.

Чўян Дўланов Нишон районидаги «Нишон» давлат наслчилик заводида 35 йилдан буён чўпонлик касбини шарафлаб келаяпти. Яйлов дарғаси йил сайин кўрсаткичларни яхшилашга эришмоқда. Муаммолар болалаган қишли-қировли кунларда унинг бой тажрибаси, ташкилотчилиги, ташаббускорлиги қўл келаяпти. Жорий йилда у ҳар юз бош совлиқдан 122 тадан соғлом қўзи олди. Янги отар яратиб ўғли — Чўлига чўпонлиқ таёғини топширди. Айни кунларда ота ва бола басма-басига меҳнат қилишмоқда.

Чўян ака ўзига ва бошқаларга бирдек талабчан. Қўйларни зооветеринария талаблари асосида парваришлаш, илғорлар тажрибасини амалиётга жорий этиш, яйловларни авайлаб-асрашда жонбозлик кўрсатаяпти.

— Чўпон ҳаёти машаққатли,— дейди Ч. Дўланов. — Аммо бизга етарли ғамхўрлик кўрсатилмаяпти. Яйлов дарғалари эса қайта қуришни амалий иш билан қўллаб-қувватламоқдалар. Диққат-эътибор қишловни беталофат ўтказишга қаратилган.

ПИНСК (Брест вилояти). Полесье мелиораторларининг «Почепово» ёрдамчи хўжалигида кўчатлар ўтказилганидан сўнг беш йил ўтгач, Америка клюквасининг дастлабки ҳосилини териб олдилар. Терим қонун қоидасига мувофиқ далаларни сувга бостириб, 25 тонна сара мева териб олинди. Келаси мавсумда икки баравар кўп ҳосил йиғиштириб олишни мўлжаллашмоқда.

* * *

КРИВОЙ РОГ (Днепропетровск вилояти). Кривой Рогнинг марказий магистрали бўлган металлурглар шоҳкўчасини яна В. И. Ленин ҳайкали безаб турибди. Доҳийнинг бронза ҳайкали бу ерда 1959 йилнинг ноябрида ўрнатилган, бироқ тезюрар трамвай изи ўтказилиши муносабати билан ҳайкал бу ердан кўчириб олинган эди. Район партия конференцияси делегатларининг ташаббуси билан бронза ҳайкал учун янги шоҳсупа тиклаш мақсадида маблағ йиғилди.

* * *

МАРИУПОЛЬ (Донецк вилояти). Мариуполдаги «Азовнаучпром» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш учун мўлжалланган митти заводлар кўплаб тайёрлана бошлади. Ихчам ва фойдаланиш осон бўлган корхона қўл остидаги материаллардан кунига мингтагача шлакли блок — бино қуриш учун асосий материални тайёрлай олади. Қурилмада ишлайдиган уч-тўрт оператор уч кун ичида тўрт хонали уй қуриши мумкин.

* * *

МОСКВА. 5 ноябрь куни 17-наркология касалхонаси ҳузурида «Соғайиш» Совет—Америка маркази очилди. Очилиш маросими ортиқча дабдабаларсиз ўтди. Бу ерда ичкиликбозликка ва гиёҳвандликка муккасидан кетганлар даволанади. Муолажа давомида беморларнинг исми, насаби сўралмайди ва маълумлари сир сақланади. Ватанимиз амалиётида илк бор Америкадаги «Кэрбн фонд» олимлари ишлаб чиққан усулдан фойдаланилмоқда.

* * *

БАРНАУЛ. Экологик-иқтисодий зоналар бўйича халқаро семинар ўз ишини тугаллади. Бунда Тоғли Олтойда шундай зона барпо этиш концепцияси кўриб чиқилди. Семинар чоғида ишчи гуруҳ тузилди. Бу гуруҳ экологик-иқтисодий зонани батафсил лойиҳалаштириш билан шуғулланади, минтақа иқтисодиётини юксалтириш ҳамда экологиясини муҳофаза қилишда корхоналар ва фирмаларнинг иштирок этиши учун таклифлар ишлаб чиқади.

* * *

ҚАРАҒАНДА. 5 ноябрь куни бу ерда Афғонистонда ҳалок бўлган совет жангчилари хотирасига ўрнатилган ёдгорлик комплексининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Комплекс марказидан осмонга талпинаётган яраланган қуш қаноти фонида жон бераётган аскар ҳайкали ифодаланган. Мармар тошларга Афғонистонда ҳалок бўлган қарағандаликларнинг номлари битилган.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. Самолётлар қатнови агентлигида ўрнатилган «Габриэль» автомат бошқарув системаси йўловчиларга иттифоқ ичидаги ва халқаро линияларда пухта ва тез хизмат қилишга ёрдам беради. Мазкур система аэропортни Осиё—Тинч океан минтақасидаги мамлакатларнинг барча ҳаво линиялари билан боғлади. Янги система хизматидан биринчи бўлиб кордонлар, қўшма корхоналар вакиллари фойдаланишди.

* * *

ЛЕНИНГРАД. 5 ноябрь куни Рус давлат музейида очилган кўргазмада давримизнинг атоқли ранг-тасвир усталаридан бири — Павел Кузнецовнинг (1878—1968) ижоди намойиш этилган. Кўргазма рассомнинг етмиш йиллик ижодий йўлини кўздан кечириш имконини беради.

* * *

ХАРЬКОВ. Агар шаҳарда чайқовчиликка қарши курашнинг барча оғирлиги илгари нисбатан кам сонли БХСС хизматчилари зиммасига тушган бўлса, эндиликда бу ишга янги кучлар қўшилмоқда. Чайқовчиликка қарши курашувчи махсус тузилма ташкил этиш тўғрисида маълум қилинди. У бозорлар ва кўчаларда тақчил моллар билан савдо қилувчиларга қарши қаттиқ кураш олиб боради.

(ТАСС).

ОТА МЕРОС

— Зўр чўпонимиз бор. Шу одам ҳақида ёзинг. — деди «Қизилқалъа» давлат хўжалиги директори Р. Тебоев.

Абдураҳмон акага чўпонлик ота мерос. Касбнинг ўзига хос сир-асрорларини падаридан ўрганган.

— Серўт яйлов — тўкин дастурхон, — дейди у. — Киндик қонимиз шу ерда тўкилган, ризқимиз ҳам шунда. Териб юрибмиз. Ўтўлан кўп жой бизники. Баъзан овулга бориб тураман. Бироқ тезда димиқиб кетаман. Яйловга ошиқаман. Гўё сеҳри бордек...

Абдураҳмон ака шундай деди-ю, жим қолди. Кейин сўзида давом этди:

— Келиннинг оёғидан, чўпоннинг таёғидан, деган нақл бор. Келин уйим-жойим деб, елиб югурса, бахтли бўларкан. Чўпон-чи? Унинг қуроли чўқмор таёғи. Уни қўлидан қўймаса, ҳалол меҳнат қилса, косаси оқаради.

У сурув томон келаётган қизга қараб қўйди:

— Қизим Феруза, ёрдамчим. Умри узун, тани сиҳат бўлсин. Чўпон бўлмоқчи,— деди.

Сирдарё ва Амударёдан кечиб ўтганлари Абдураҳмон Оймухановнинг кечагидек ёдида. Ўшанда иккала дарё гўё баҳслашгандек тўлиб-тошиб оқарди. Отасига эргашиб, сурув кетидан гоҳ отда, гоҳ пиёда юрди. Ҳаш-паш дегунча орадан қирқ беш йил ўтибди.

...Ўшанда Хоразм вилоятининг Гурлан районидаги «Коммунизм» колхози қўйларини боқарди. Баҳор қурғоқ келиб, ўт кам бўлди. 17 март куни колхоз бош зоотехниги томдан тараша тушгандай: — Тоққа кўчасизлар, — деб қолди. — Ҳавонинг авзойи бузуқ. Аямажуз ўтсин, ой охирида кўчамиз, — деди Абдураҳмон ака. Лекин у пайтлари раҳбарларнинг айтгани айтган, дегани деганди. Бош зоотехник сўзида туриб олди. Тоғнинг нариёғига — Қизилқумга кўнишди. 300 бош қўйдан 200 таси совлиқ эди, олди қўзилай бошлаганди. Шу куни ярим кечагача сурувни тиндирмади. Йўл азоби, чарчоқ уни енгди. Ўтовга кирди. Саксовул чўғи ҳарорати вужудини эритиб, уйқу оғушига олганини сезмади. Чўчиб уйғонди-ю, ташқарига отилди. Не кўз билан кўрсин? Ҳамма ёқ оппоқ қор билан қопланган. Сурув кўринмасди. Кўзи тиниб, нима қиларини билмай қолди. Тасодифан алланимага қоқилиб, йиқилди. Оёғи остида тарашадай қотган қўзилар...

— Қўйлар қаёққа тўзғиб кетдийкин?

Узоқ қидирди. Жониворларнинг бир қисмини саксовуллар панасидан, барханлар ён-бағридан, қолганини Угрисойдан топди. Шунисига ҳам шукр қилди. Бироқ нобуд бўлган қўзилар унга тинчлик бермасди.

Абдураҳмон ака шу воқеани ҳикоя қиларкан, чуқур хўрсинди:

— СЖК дегани, зиён экан. Қўйлар наслини бузди. Ундан воз кечилгани яхши бўлди. Юз совлиқдан бунча қўзи оласан деган вақтлар ўтиб кетди. «Қизилқалъа» совхози тузилмасидан аввал менга: юз қўйдан 180 та оласан, дейишди. Кўнмадим. Мажбур қилишувди, «ол сурувингни» дедим. Аммо чўпонликка даъвогар кам эди. (ҳозир ҳам анқонинг уруғи). Бўлмаса, ўша гапим учун шартта адабимни беришарди. Ҳозир яхши. Гапирасан, талаб қиласан. Раъйингга қарашади. Баъзилар, чўпонлар ер чопмайди, деб ўйлашади. Ўшалар бир йил эмас, лоақал уч кунгина сурув кетидан юриб кўришса қанийди...

У қўзилатиш мавсумини хўжаликда биринчи бўлиб тугаллади. Ҳар юз совлиқдан 105 тадан қўзи олиб, ваъдасини бажарди. Тўнғич қизидан хабар олгани йўлга тушди. Икки бархан оша, куёвининг ўтови. Фарзанди билан дийдор кўришди. Ҳол-аҳвол сўрашгач, куёвини суриштирди. Қизи ўтов орқасидаги қўра томон ишора қилди. У ерда 5—6 та қўзилаган совлиқ бор эди. Қўзилар дир-дир титрашарди.

— Бошим қотди. Онаси эмизмаяпти, — деди куёви салом-аликдан сўнг.

— Олади! Ушла бирини.

Абдураҳмон ака шундай деб битта совлиқни соғди. Суйкаҳиб турган қўзининг оғзи-бурнига суртди. Она совлиқ аввалига обдон ҳидлаб, кейин эмиза бошлади. Қойил қолган куёв қайнотасига қайта-қайта раҳмат айтди.

— Эгизлари борми? —сўради Абдураҳмон ака.

— Бор.

— Онасини яхши асра, эркак қўзини сўй, териси биринчи сортга ўтади, урғочисини наслга қолдир. Бир-икки йилдан кейин у ҳам эгиз туғади...

Бундай воқеалар тажрибали чўпон ҳаётида кўп учраган.

Саҳронинг ўз қоидалари бор. Кўклам гоҳо салқин, серёғин, гоҳо қурғоқ келади. Чўпон ҳаёти — сермашаққат: айни жазирамада, қаҳратон қишда сурув ортидан яйлов кезади. Бунга ҳар ким ҳам чидайвермайди.

Абдураҳмон аканинг овози ширали, ўзи дўмбирани сайратиб юборади.

— Гоҳ-гоҳ дўмбира чертиб куйлаганимда кўнгил чоғ бўлади, — деди.

Даромадингиз қандай?

— Ойлик моши юз сўмдан ошар-ошмас. Ўзимизнинг тўрт-беш қўйимиз бор. Сирасини айтганда, шу боқади бизни. Янги директор сайлангани ёмон бўлмади. Ўтовма-ўтов, яйловма-яйлов юриб, ҳар бир чўпоннинг аҳволи билан танишди. Тез-тез хабар олади. Маслаҳат сўради, ёрдамимизни аямадик. Бултур режани дўндирганлар йил охирида 2 минг сўмдан мукофот олишди. Чўпонлик қилиб, ҳеч қачон шунча пул олмаганман. Раҳбар дегани халққа қайишса, кам бўлмайди.

Беруний районидаги «Қизилқалъа» давлат хўжалигида 32 мингдан зиёд қўй-қўзи бор, шундан 20 минг боши совлиқлар. Ўтган йили рентабеллик 32,3 ўрнига 71,5 фоизни ташкил этганди, бу йил ҳам шундай бўлиши кутилмоқда. Фойда бир миллион сўмдан ошади. Бунга яйлов баҳодири Абдураҳмон Оймуханов бошлиқ отар чўпон-чўлиқлари муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

М. ХУДОЙБЕРДИЕВА,
А. АҲМЕДОВ.

ҚИШЛОҚ ШЎРОСИ

Давра суҳбати

«Бутун ҳокимият Шўроларга!» Большевиклар партиясининг Октябрь инқилобини амалга ошириш арафасидаги бу ишлари бизга мактаб партасиданоқ маълум. Шўролар тузилажак янги ҳукуматнинг сиёсий негизини ташкил этади ва улар ҳокимиятни амалга оширади деган ғоя дастлаб В. И. Лениннинг машҳур Апрель тезисларида баён қилиб берилганди. Бизга эса бу Октябрь инқилобининг оламшумул ютуғи ва бу ғалаба тобора ривожланиб, мустаҳкамланиб бораверади, деб уқтирдилар. Афсуски, амалда бундай бўлиб чиқмади.

Қайта қуриш шарофати боис Шўролар тузилишининг дастлабки, асл ҳолатига таассуф қилина бошлади. Бироқ бу жараён секин ва қийинчилик билан олдинга силжимоқда. Унинг шакли ва тузилиши борасида турлича қарашлар ва зиддиятлар мавжуд. Бу муаммо оммага энг яқин бошқарув органи бўлган маҳаллий Шўролар ходимларини жиддий ўйлантириши табиий. Чунки халқнинг ҳокимиятга бўлган ишончи кўп жиҳатдан ана шу бўғин — кадрлари фаолиятига боғлиқ. Тузел қишлоқ Шўроси фаоллари ҳам худди шундай фикрда.

Ушбу муаммога бағишланган давра суҳбатимизда қишлоқ Шўроси раисининг муовини «Узбекгеофизика» геология ишлаб чиқариш бирлашмаси партиясининг бошлиғи М. Ризаев, ижроқўм раиси А. Темирбеков, Тошкент паррандачилик бирлашмасининг бош бошқони, ноиб А. Богрин, қишлоқ Шўроси қошидаги Уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси С. Тўрабеков, Ўзбекистон ССЖ халқ ноиби «Узбекгеофизика» геология ишлаб чиқариш бирлашмаси бош бошқони, СССР Давлат мукофоти соҳиби Т. Бобожонов ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашадилар.

МУХБИР: — Ижозатингиз билан суҳбатимизни Тузел қишлоқ Шўроси ҳақида қисқача маълумот беришдан бошласак.

А. ТЕМИРБЕКОВ: — Қишлоғимиз Шўроси Тошкент вилоятидаги энг эски идоралардан. 30-йилларда ташкил топган. Оржоникидзе районининг 43 квадрат километр майдонини эгаллайди. Бизда кўплаб аҳоли пунктлари, корхоналар ва ташкилотлар, муассасалари мавжуд. Улар орасида сабзавотчиликка ихтисослаштирилган хўжаликлардан тортиб, қурилиш-монтаж ташкилотлари, ҳатто геология ишлаб чиқариш бирлашмаларигача бор. Яқинда «Медиз» акционерлик корхонаси Финляндия фирмалари билан ҳамкорликда бир марталик нина ишлаб чиқаришни йўлга қўяди.

Аҳолимиз кўпмиллатли: қозоқ, ўзбек, рус, тожик, татар, бошқирд, озарбайжон, украин, чуваш, яҳудий, корейс, уйғур... Қишлоқ Шўроси ноиблари орасида деярли ҳамма миллат вакиллари бор. Кўплаб ҳамюртларимиз район, вилоят, жумҳурият ҳокимияти ишида қатнашадилар.

Бу билан мен барча ижтимоий адолатсизликларга барҳам бердик, ҳамма шод ва фаровон яшайди, демоқчи эмасман. Фақат бир нарсадан хурсандмиз: қишлоқларимизда бирон марта ҳам миллатлараро низо чиқмаган.

С. ТЎРАБЕКОВ: Мен сўзимни юқорида айтилган гапларга қизиқ бир далилий қўшимча қилиш билан бошламоқчиман. Тузелликлар тўғрисида кўпчилик эшитган. Лекин қишлоқнинг номи ҳақида-чи? Тошкент вилоят Давлат архивининг маълумотларига кўра бу ном қишлоғимизда туғилиб, ўлкамиздаги инқилобий ўзгаришларда фаол иштирок этган, уезд қўмитаси раёсатининг аъзоси, ўттизинчи йилларда ўттиз ёшида фожиали ҳалок бўлган Тузел Женбоев номи билан боғлиқ экан. Биз тузеллик оқсоқоллар маслаҳатлашиб бу ажойиб ҳамқишлоғимиз хотирасини хайрия йўли билан абадийлаштиришга, қишлоғимизда унинг ҳайкалини ўрнатишга аҳд қилдик. Бунинг учун район раҳбарларининг рухсати керак бўлди. Бу аслида ҳеч қандай гап-сўзсиз, қишлоқ Шўросида ҳал қилинса бўладиган гап-ку! Яна бир мисол, аҳолидан йиғилган маблағ ҳисобига Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган 52 тузеллик ҳамқишлоқларимиз хотирасига унча катта бўлмаган ёдгорлик ўрнатиш узоқ уринишлардан кейингина ҳал бўлди. Худога шукрки, марҳум жангчилар номи ўйиб ёзилган мармар ёдгорлик қабристон яқинидаги тепаликка ўрнатилди ва тантанали равишда очилди. Ниҳоят, халқ иродаси, сўзда ҳам, амалда ҳам омма ишончини қозонаётган маҳаллий ҳокимият органлари ҳаётий ҳақиқатга айланиб бормоқда.

МУХБИР: — Бу шубҳасиз ўша маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва идора қилишга интилиш, фуқароларнинг ўз ҳақ-ҳуқуқларини тобора кўплаб англаб етаётган натижаси бўлса керак...

М. РИЗАЕВ: — Албатта. Бундай мисоллар кўп. Кейинги пайтларда маҳаллий аҳамиятга молик жиддий муаммоларни юқори идораларнинг монелиги ва қаршиликларига қарамай маҳаллий Шўроларнинг ўзида ёки тегишли ташкилотлардаёқ битириш мумкин бўлмоқда. Бироқ ҳали турли қаршиликлар, сарсон-саргардонликлар тўлиқ барҳам топган эмас. Тузел қишлоғи билан «Чкалов» метроси орасида юрувчи 151-автобус қатнови можаросини олинг. Ҳайдовчилар қатнов жадвалига мутлақо амал қилмайдилар. Кўпинча «чет»га уриб кетишади. Йўловчиларнинг сабр косаси тўлиб кетди. Охири қишлоқ аҳолиси ва фахрийлари вакиллари автобус қатновини тартибга келтириш ва назоратни кучайтиришларини сўраб жумҳурият Автотранспорт вазирлиги ҳамда Тошкент шаҳар транспорт бош бошқармасига танда қўйдилар. Ниҳоят вакиллар келиб, аҳоли билан учрашув ўтказишди. Уларнинг айтишича, тушган маблағ қатнов харажатларини қопламас эмиш. Энди қишлоқ аҳолисининг ҳам нафсонияти қўзиди. Гап шунгача бориб етган экан, келинглар, колхозлар ва совхозларимиз арзон гаров етказиб бераётган маҳсулотларнинг сарф харажатини ҳам адолатли ҳисоб-китоб қиламиз, ана унда кўрамиз иш нима бўларкин?! Йўқ, хайрият, автобус қатнови тартибга келиб қолди.

А. БОГРИН: — Бирлашмамиз маблағига Тўқайтепа аҳоли пунктида 844 ўқувчига мўлжалланган янги мактаб қурдик. Унга шу ердаги 19-ўрта мактаб кўчиб ўтди. Эски мактабда биз қишлоқ Шўроси билан келишиб, аҳолига турли хизмат кўрсатиш нуқталари ташкил этмоқчи эдик. Ноҳия соғлиқни сақлаш бўлими эса бу ерда юқумли касалликлар шифохонаси очмоқчи эканлигини билдирди. Начора кўнишга машбур бўлдик. Бироқ амалий ишдан дарак бўлавермади.

А. ТЕМИРБЕКОВ: — Гап-сўзларга қараганда райондагилар марказий шифохона бош табиби Х. Рўзаев ҳаракати билан тегишли қарор ҳам чиқаришибди. Ҳеч тасаввур қилолмайсан киши, аҳоли зич яшайдиган қишлоқнинг қоқ марказига қандай қилиб юқумли касалликлар шифохонаси жойлашсин? Ўйламай қилинган бу ишдан норози бўлган аҳоли паррандачилик фабрикаси клубида йиғилиш ўтказиб, эски мактаб биносида бир овоздан район кашшофлар уйи бўлимини очишга келишдилар. Ҳозир бу ер ўқувчиларнинг севимли масканига айланди: турли соҳадаги ўнта тўгарак иш бошлаб юборди.

Т. БОБОЖОНОВ: — Менимча, қишлоқ Шўроси қошида тузилган раҳбарлар кенгашининг аҳамияти ҳақида ҳам гапирмоқ лозим. Мен шу кенгаш раисиман. Қишлоқдаги ижтимоий-иқтисодий муаммоларни дадил ҳал этишда кенгашимиз катта роль ўйнайди. Қандай қилиб дерсиз? Мана, қишлоқ Шўроси ҳудудида жойлашган муассаса, корхона ва ташкилотлар олаётган фойдасидан бир қисмини Шўро сармоясига ўтказадилар. Маблағнинг қандай ва нимага сарф қилиш бизнинг кенгашимизда бамаслаҳат ҳал этилади. Кенгаш ташкил этилгандан буён 60 минг сўмдан кўпроқ пул жамланди. Бунинг ярмини 1—5-синф болаларини бепул овқатлантиришга хайрия қилдик. Кўкаламзорлаштириш ва бошқа тадбирлар учун ҳам анчагинаси сарф қилинди.

Раҳбарлар кенгашининг уч йилга мўлжалланган режасида аҳолини иш билан таъминлаш, ётоқхоналар шароитини яхшилаш, омма билан район, вилоят партия, Шўро раҳбар ходимларининг доимий алоқасини таъминлаш кўзда тутилган.

Афсуски, тобора ортиб бораётган жиноятчилик тўлқини қишлоқларимизга ҳам етиб келди. Тўғри, жиноятчиликка қарши курашилмаяпти деб бўлмайди. Аммо қонунларимизнинг бўшлиги, муросасозлиги кўпинча зиёнимизга сабаб бўлаяпти.

МУХБИР: — Бу гаплардан Тузел қишлоқ Шўросининг мустақиллик йўлидаги сайъ-ҳаракатлари, маъмурий-буйруқбозлик қолдиқларидан халос бўлаётганлиги кўринади...

М. РИЗАЕВ: — Йўқ. Бу борада ҳозирча ишлар кунгилдагидай деб айтолмаймиз. Ҳали ҳам айримлар қишлоқ Шўроларига қайси ишни қандай ҳал қилишни айтиб туришдан ўзини тиёлгани йўқ. Бошқача айтганда, қишлоқ Шўролари турли «васи»лар ҳомийлигидан тамомила халос бўлган эмас. Бунинг асосий сабабларидан бири, икки лавозим, яъни биринчи котиблик ҳамда район Шўроси раислигига бир кишининг сайланишидир. Бу ўзини оқламайдиган усул. Чунки иккинчи лавозим фақат фахрий бўлиб қолаётгани ҳеч кимга сир эмас-ку! Шўро муаммолари билан жиддийроқ шуғулланиш учун райком котибида вақт қаёқда дейсиз. Бу лавозимда алоҳида шахс ишлаши зарур. Мана ўзимдан қиёс. Қишлоқ Шўроси раисига муовинман. Геолог ўзингизга маълум доимий сафардаги одам. Сафардаги одам бу ердаги ишлар билан қандай шуғуллансин.

А. БОГРИН: — Ҳа, бизда яна кўплаб кенгашлар, комитетлар, жамоат ташкилотлари борки, улар ҳам аниқ мақомга эга эмас. Бу масала «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ҳақида»ги янги Қонун лойиҳасида ҳам етарлича ойдинлашмади. Шундан келиб чиқиб бу Қонун лойиҳасининг IV бўлимидаги ҳудудий ўз-ўзини бошқарув органлари ҳақидаги фикрлар кенгайтирилиб, аниқлик киритилиши зарур деб ҳисоблайман.

С. ТЎРАБЕКОВ: — Мени кўпроқ атроф-муҳит, экалогия муаммолари ташвишга солади. Маълумки, ҳар қандай жамият тақдири замин ва баҳримуҳит тақдири билан боғлиқ. Биз эса табиатни не жабру жафоларга гирифтор қилмадик. Ердан «Чирчикхимпром», осмондан Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасидан синаш учун учирилган тайёралар шовқини ва чиқиндилари... Афсуски, биз уларга қарши курашишга ҳозир ожизмиз. Мутахассисларнинг фикрича, майдонларимизда ҳосилдорликнинг кескин камайишига шулар сабабчи экан.

А. ТЕМИРБЕКОВ: —Қишлоқларимизни бир текисда ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қилаяпмиз. Келгусида учта янги мактаб, қатор маданий-маиший объектлар қуришни режалаштирганмиз. Хонадонларни газлаштириш ниҳоясига етай деб қолди. Ичимлик суви масаласи бирмунча яхшиланди. Хуллас, ниятларимиз катта. Кўзлаган тадбирларимизни амалга ошириш кўпгина маблағ талаб қилади. Маблағ эса ҳозирча муаммо...

Т. БОБОЖОНОВ: — Шўроларнинг келгусидаги камоли унинг моддий-иқтисодий аҳволи билан боғлиқ. Бусиз ҳар қандай ҳаракатлар маъносиз бир гап. Менимча, давлат хазинасига ажратилаётган 6 фоиз маблағдан бир ярим фоизини Шўролар бюджетида қолдирилса, адолатли иш бўларди.

Арзимаган нарсалар учун одамлар шаҳарга чопади. Қишлоқлардаги кичик-кичик корхоналарни ҳам аҳоли эҳтиёжидан келиб чиқиб қуриш ва бошқа товарлар ишлаб чиқаришга қизиқтиришимиз ва рағбатлантиришимиз керак.

С. ТЎРАБЕКОВ: — Бунинг учун шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутга барҳам бериш зарур.

Т. БОБОЖОНОВ: — Қишлоқда шахсий томорқа — уй-жой қуришдаги муаммолар ҳамон озайгани йўқ. Қишлоқ аҳли шахсий уй қуришга, ёрдамчи хўжаликлар ташкил этишга топган-тутганини сарф қилаяпти, десак муболаға бўлмас.

Шаҳарликлар одатда тайёр уй олишади. Шу тартиб нима учун қишлоққа тадбиқ этилмайди. Бу муаммо жумҳурият Олий Кенгашининг биринчи сессиясида ҳам кўтарилган эди. Бироқ ҳал этилмади. Қишлоққа давлат хазинасидан кўпроқ пул ажратиш ҳақида ҳам гаплар бўлди, аниқ тўхтамга келинмади. Ўн учинчи беш йилликда Ўзбекистонда 74 миллион квадрат метр уй-жой қуриш режалаштирилган. Шундан қанчаси қишлоққа тўғри келади, биров билмайди.

А. ТЕМИРБЕКОВ: — Бу фикрни нафақат уй-жой, балки, бошқа қурилишларга ҳам тадбиқ қилса бўлаверади. Шу ўринда яна бир муаммо: ўтган йили қишлоқ Шўроси 359 хўжаликка шахсий томорқа берди. Шундан қанчаси уй қурди? Бармоқ билан санарли. Сабаби умумий бир муаммо: қурилиш материаллари тақчиллигидир. Чайқов баҳосига эса барчанинг ҳам қурби етавермайди. Бу ҳақда жумҳуриятимиздаги тегишли вазирликлар тузукроқ жон куйдиришмаса оқибати яхши бўлмайди.

МУХБИР: — Тузел қишлоқ Шўроси давлат органи сифатида ўз ўрамидаги аҳолининг ижтимоий-иқтисодий аҳволини кўтаришга астойдил ҳаракат қилаётир. Шу боис унинг аҳоли ўртасида обрўйи юқори. Бироқ ҳали Шўроларга доир ечилмаган муаммолар кўп. Қишлоқ Шўролари Ўзбекистон ССЖ Конституциясида кўрсатилган ҳақ-ҳуқуқларига тўла эришганича йўқ. Юқорида тилга олинган хато ва камчиликлар, шубҳасиз, жумҳуриятимизнинг деярли ҳамма жойларига ҳам хосдир. Шунинг учун суҳбатимизга нуқта қўймаймизда, сиз азиз муштарийлардан фикр-мулоҳазалар кутамиз.

Суҳбатни И. АХМЕТОВ олиб борди.

Жиззах вилояти чорвадорлари қишловга алоҳида тайёргарлик билан келаяптилар. Жумладан Фориш районидаги «Чимқўрғон» давлат хўжалигида ҳам муҳим ишга жиддий эътибор берилаяпти. Улар Улуғ Октябрь байрами арафасида икки мавсумга етадиган озуқа жамғаришга эришдилар. Аҳоли дастурхонига гўшт ва сут маҳсулотлари етказиб беришда фермер хўжаликлари қўшаётган ҳисса ҳам салмоқли бўлаяпти. Бу борада Бахмал районидаги Барлос қишлоқ Советида олиб борилаётган ишлар диққатга сазовордир.

СУРАТЛАРДА: 1. «Чимқўрғон» совхозининг озуқани ўз вақтида йиғиштириб олишда ўрнак кўрсатган механизаторлари Омонгелди Аҳмедов ва Қўшар Еренбоев. 2 .Барлос қишлоқ Совети раиси Маҳмуд Болтаев фермер Эшмон Мусаев ва унинг келини Ҳосият Мусаева билан.

Н. МУХАММАДЖОНОВ ва У. ҚЎШВОҚОВ олган суратлар

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

ЎРТОҚ Б. М. ГРИНДОРФГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ТРАНСПОРТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали илмий фаолияти, малакали ходимларни тайёрлашдаги хизматлари, ижтимоий турмушда фаол қатнашганлиги учун Тошкент Автомобиль йўллари илмгоҳининг доценти ўртоқ Борис Маркович Гриндорфга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган транспорт ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

УРУШ ВА МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИДАН БИР ГУРУҲИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЁШЛАР МУРАББИЙСИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ёшларни ҳарбий — ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасидаги кўп йиллик самарли фаолияти, жамоат турмушидаги фаол иштироки учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони берилсин:

Зайцев Борис Прокофьевич — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбасининг масъул котиби.

Молдованов Николай Тимофеевич — Тошкен трактор заводи ишлаб чиқариш бирлашмаси 17-цехининг устаси.

Назруллаев Ғайбулла — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси раисининг ўринбосари.

Сирожиддинов Бурхон Ҳасанович — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбасининг раиси.

Тоиров Умар Тоирович — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси президиумининг аъзоси.

Талатинов Алексей Михайлович — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси раисининг ўринбосари.

Ульянов Виктор Иванович — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси раисининг ўринбосари.

Эргашев Боис Ҳамидович — Ўзбекистон ССЖ ижтимоий таъминот идоралари ходимларининг малакасини ошириш курси директори.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Ўзбекистон Совет Социалистик
Жумҳурияти Президентининг
фармони

УРУШ ВА МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССЖНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ва бенуқсон меҳнати, меҳнаткашларни байналмилал ва ахлоқий руҳда тарбиялашдаги хизматлари, жамоат турмушида фаол иштирок этганлиги учун қуйидагилар Ўзбекистон ССЖнинг фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

Аҳмадхўжаев Исмоил Аҳмедович — 1-дорихона мудири, — Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси ҳайъатининг аъзоси.

Исматов Маҳмуд — Тошкент вилоят Янгийўл ноҳиясидаги «Коммунизм» колхози бошқарувининг раиси.

Соатов Ворис Соатович — Тошкент тери-таносил диспансерининг бош врачи, уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси ҳайъатининг аъзоси.

Салимов Исмоил — пенсионер, Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент шўъбаси ҳайъатининг аъзоси.

Сафаров Бўри — ДОСААФ Ғузор ноҳия комитетининг раиси, Қашқадарё вилояти.

Холиқов Қаҳҳор Раҳимович — 2503-автоколонна ҳайдовчиси, Янгийўл шаҳри, Тошкент вилояти.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 6 ноябрь.

Мамлакат коммунистларига, барча фуқароларига

МУРОЖААТ

Коммунистик партия ташаббуси билан бошланган демократиялашнинг ривожланиши мамлакатнинг бундан кейинги тақдири учун жамиятнинг фуқаролик масъулияти уйғонишига, унинг барча қатламлари қонун чиқариш фаолияти ва давлатни бошқаришга кенг жалб этилишига, ижтимоий фикрнинг шаклланишига олиб келди.

Шулар билан бир қаторда кўппартиявийлик қарор топаётган жараёнда пайдо бўлган алоҳида гуруҳлар ҳокимият учун курашда ғайрикоммунистик хатти-ҳаракатни тобора авж олдирмоқдалар, фақат воқелигимизнинг салбий томонларини танқид қилмоқдалар, Октябрдан кейинги тарихни, В. И. Ленин хотирасини қоралаб, ёмон-отлиққа чиқармоқдалар.

Демократиянинг бундай «жонкуярлари» яқиндагина сиёсий фойда кўриш, хизмат поғоналаридан юқори кўтарилиш, моддий неъматлар ва имтиёзларга эга бўлиш учун Ленин ғояларини кўкка кўтариб мақташган эди. Мамлакатнинг ҳаққоний тарихи, халқнинг ҳаётий муаммолари билан уларнинг иши йўқ. Муайян кучлар демократия тўлқинида ҳар қандай йўл билан бўлса ҳам ҳокимият тепасига чиқиб олишга, кейин эса уни бўғиб ташлашга зўр бериб интилишаяпти.

Ҳозир кун тартибида «Советлар мамлакати яшаб қола оладими?» деган муқаддас масала турибди.

Биз, коммунистлар Ленин, Октябрь инқилоби ғояларини ҳимоя қилиш баробарида жамики илғор партиялар ва ҳаракатлар билан ажралиш эмас, балки келишишга асосланган ҳамкорлик ўрнатишга тайёрмиз.

Биз В. И. Ленинга қўйилган ёдгорликларни олиб ташлаш, унинг номи билан боғлиқ музейлар ва зиёратгоҳларни йўқотиш учун бошланган сурбетлик ва вандализмдан иборат хатти-ҳаракатларни тўхтатишга даъват этамиз.

Биз мамлакатдаги сайловчиларга, барча фуқароларга мурожаат этиб, Ленин номини ҳақоратлаш ва камситишга чек қўйишни, ғайрикоммунистик, ғайридемократик хатти-ҳаракатларни тўхтатишни ўз халқ депутатларидан талаб қилишга чақирамиз.

Биз ССЖИ Президенти ўртоқ М. С. Горбачевдан тартиб ўрнатиш, мамлакатимизда бунёд этилган эндиликда фикрлар эркинлиги ва демократия ниқоби остида вайрон қилинаётган миллий бойликлар ва маданиятни сақлаб қолиш учун энг зарур чораларни кўришда ўз ҳуқуқлари ва обрўсидан тўла фойдаланишни сўраймиз. Биз ССЖИ ва РСФСЖ Олий Кенгашларидан мазкур масала юзасидан ўз нуқтаи назарларини очиқ-ойдин билдиришларини кутамиз.

Биз барча коммунистларни, Ватанимиз, социализм, ижтимоий адолатнинг қадрига етадиган фуқароларни Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллиги арафасида бир ёқадан бош чиқариб Ленинни, Советлар мамлакатини ҳимоя қилишга ҳамда 7 ноябрь куни бўладиган намойиш пайтида ўз бирдамликларини намоён этишга чақирамиз.

Мурожаат ССЖИ Вазирлар Кенгашининг озиқ-овқат ва харид қилиш давлат комиссияси, ССЖИ Авиация саноати вазирлиги, ССЖИ Темир йўллар вазирлиги, ССЖИ Моддий-техника таъминоти давлат комитети, ССЖИ Статистика давлат комитети ва ССЖИ Транспорт қурилиши вазирлигининг партия ташкилотларида қабул қилинган.

Москва шаҳри, Сокольники райони.

ССЖИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

5 ноябрь куни Л. А. Воронин раислигида ССЖИ Вазирлар Кенгаши оператив гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди. РСФСЖ, Украина ССЖ ва Қозоғистон ССЖнинг йирик ғаллакор вилоятлари, ўлкалари ва мухтор жумҳуриятларининг раҳбарлари иштирокида ўтган мажлисда 1990 йил ҳосилидан Умумитифоқ фондига дон етказиб беришга оид давлат буюртмалари қандай бажарилаётганлиги таҳлил этилди.

Давлат буюртмаси 85 миллион тонна ҳажмида белгиланган ҳолда колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ноябрь ойининг бошигача атиги 66 миллион тонна дон сотдилар. РСФСЖда давлат буюртмаси атиги 70 фоиз, Украина ССЖда 85 фоиз, Қозоғистон ССЖда 86 фоиз бажарилган.

Кўпгина хўжаликлар, районлар, вилоятлар, ўлкалар ва жумҳуриятлар давлатга дон сотиш мажбуриятларини қониқарсиз бажарганликлари давлат тайёрлов интизоми кескин пасайиб кетганлиги билан, шунингдек колхоз ва совхозларнинг меҳнат жамоаларини моддий рағбатлантириш тадбирлари етарли равишда самарали қўлланилмаётганлиги билан боғлиқдир. ССЖИ ҳукуматининг қарорига биноан харид қилинадиган дон эвазига колхоз ва совхозларга муқобил тарзда сотиш учун ажратилган моддий-техника ресурслари (тракторлар, юк ва енгил автомобиллари, қурилиш материаллари ва бошқа материаллар) шу пайтгача тўла ҳажмда жўнатилгани йўқ.

Мажлисда вилоятлар, ўлкалар ва жумҳуриятларнинг раҳбарлари колхоз ва совхозлардаги мавжуд товар донни давлатга сотиш юзасидан қўшимча чора-тадбирларни кўрадилар, деган келишувга эришилди. Аввало Краснодар ва Красноярск ўлкалари, Бошқирдистон АССР, Воронеж, Курган, Днепропетровск, Херсон, Черкасси, Кўкчатов, Қўстанай, Целиноград вилоятлари ва бошқа баъзи вилоятлар мана шундай имкониятларга эгадирлар.

ССЖИ Давлат моддий-техника таъминоти комитети билан ССЖИ Автомобилсозлик ва Қишлоқ хўжалик машинасозлиги вазирлигига олдиндан тузилган шартномалардан ташқари давлатга дон сотадиган хўжаликлар учун моддий-техника ресурслари биринчи навбатда етказиб берилишини зудлик билан таъминлаш ҳақида кўрсатмалар берилди.

1991 йилда дон етиштириш ва уни сотишни кўпайтиришни рағбатлантириш тўғрисида ССЖИ ҳукуматининг махсус қарорини тайёрлаш зарур деб топилди.

Деҳқон таомили

АВВАЛ ДАРМОНДОРИ, СЎНГРА ШУДГОР

Тупроқ унумдорлигини ошириш ва келгуси йил ҳосилига пухта замин яратишда кузги шудгор олдидан ерларни ўғитлашнинг аҳамияти ҳаммага маълум. Лекин бу муҳим агротехник тадбир кўп жойларда талаб даражасида олиб борилмаётир. Айниқса маҳаллий ўғитларни тайёрлаш, сақлаш ва қўлланиш ёмон аҳволда. 1990 йил ҳосили учун жумҳурият хўжаликларида 23 миллион тонна ўрнига 18,5 миллион тонна маҳаллий ўғит жамғарилиб, бу соҳадаги топшириқ 80 фоиз бажарилди. Қорақалпоғистон мухтор жумҳурияти, Андижон, Наманган ва Хоразм вилоятларида ана шу кўрсаткич 93—96 фоизни ташкил этган бўлса, Қашқадарёда 44, Сирдарёда 45,5 фоизга тўғри келади. Жиззах вилоятининг Арнасой районидаги Соколовский номли давлат хўжалигида 120 гектар майдонга 120 тонна, Василевский номли давлат хўжалигида эса 300 гектар майдонга 150 тонна нури солинди, холос. Текширишлар шуни кўрсатдики, бу совхозларда хўжалик ҳисоби асосида ишловчи унумдорлик бригадалари, махсус техника воситалари, жавобгар мутахассислар ва жонкуяр раҳбарлар бўлмаганлиги сабабли фермаларда йиғилиб қолган гўнг, ўсимлик қолдиқлари ҳамда ҳар хил чиқиндилар компост қилинмаган.

Маҳаллий ўғитга эътиборсизлик туфайли кейинги йиллар давомида тупроқ таркибидаги чиринди миқдори 0,2 фоиз камайдики, бу ҳол ана шу дармондори танқислигини юзага келтирди. Фақат маданий ўғит ҳисобига ҳосил етиштиришга интилиш эса атроф муҳитининг экологик мувозанати бузилишига олиб келди. Бундай ачинарли аҳволдан чиқиш учун жумҳуриятимизда ҳар йили камида 42—43 миллион тонна маҳаллий ўғит жамғарилиши керак. Мўлжалланган маррага етиш албатта маълум вақтни, ташкилот ва хўжаликларни етарли миқдорда техника воситалари билан таъминлашни, ҳайвонлар бош сонини кўпайтириб, улар учун мустаҳкам ем-хашак манбаини яратишни талаб қилади.

Ҳозирги вазиятда жамоа хўжаликларидаги қорамол, қўй-эчкилар ва бошқа ҳайвонлардан ҳосил бўладиган соф гўнг миқдори 13,5—14 миллион тоннани ташкил этади. Шахсий хўжаликларда жамғарилаётган нурининг 3—4 миллион тоннасигина колхозлар ва совхозлар далаларига чиқарилаяпти. Бошқача айтганда, ҳар йили 16—17 миллион тонна соф гўнг тайёрланмоқда. Уни унумдор тупроқ, ариқ-зовурларнинг лойқалари, ўсимлик қолдиқлари, саноат чиқиндилари, шаҳар ахлати ва бошқа органик моддаларга аралаштириб компост тайёрланса, яъни бир тонна соф гўнг ҳисобига 2 тонна компост олинса, жумҳуриятимиз хўжаликларида жамғарилаётган маҳаллий ўғит миқдори йилига 30—32 миллион тоннага етказилади. Бу усулнинг афзаллиги яна шундан иборатки, гўнг таркибидаги аммиак сақлаб қолинади, ёввойи ўтлар уруғи чиритилади, ниҳоят, ерусти ва ости сувларининг нитрат азоти бирикмалари билан ифлосланишига чек қўйилади. Шудгор олдидан далага маҳаллий ўғит сепиш «Узсельхозхимия»нинг район ва районлараро ишлаб чиқариш бирлашмалари ҳамда хўжаликларда мавжуд бўлган 1-ПТУ-4, РОУ-5, ПРТ-16 маркали мосламалар ёрдамида бажарилиши керак.

1990 йил ҳосили учун маданий ўғитлардан фойдаланишда ҳам жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Бунга аввало айрим хўжаликлар, районлар ва вилоятлар раҳбарларининг деҳқончиликни юритишга эскича қараётганликлари, фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини менсимасликлари, мавжуд тавсиялар, агрокимё картограммалари, тупроқ хариталарини тан олмасликлари, ўғит тақсимотини «ўзим биламан» қабилида амалга оширишлари сабабчидир. Шунинг учун ўтган йили жумҳурият бўйича шудгор пайтида ерларга фосфор ўғити бериш режаси 77 фоиз, калий ўғити солиш топшириғи атиги 48 фоиз бажарилди. Сридарё вилояти хўжаликларида 111 минг гектар ўрнига 37,5 минг гектарга фосфор, 90 минг гектар ўрнига 0,9 минг гектарга калий ишлатилди. Фарғона вилоятида бу соҳадаги вазифа мутаносиб равишда 36,1 ва 15,4 фоиз уддаланди. Бундай мисоллар жуда кўп. Натижада шудгор учун тайёрланган 162,8 минг тонна фосфор ва 110,8 минг тонна калий «Узсельхозхимия» ва хўжаликлар омборларида фойдаланилмасдан қолиб кетди. Оқибатда биз бир неча юз минг тонна пахта ва бошқа маҳсулотларни кам етиштирганимизни тасаввур қилиш қийин бўлмаса керак! Чунки нормага кўра экинларга берилаётган 1 килограмм азот, фосфор ва калий ҳисобига 3,1 килограмм пахта ёки 6 килограмм маккажўхори дони, 5 килограмм ғалла, 4,1 килограмм шоли, 31,2 килограмм кўкпоя, 13,5 килограмм картошка, 30,4 килограмм сабзавот, 28,5 килограмм полиз маҳсулотлари етиштирилади. Амалда эса маданий ўғитларнинг самарадорлиги пахтачиликда 68—72 фоизни, маккажўхоричиликда 45—50, ғаллачиликда 35—38, полизчилик ва сабзавотчиликда 48—52, шоличиликда 55—60 фоизни ташкил этмоқда. Бунинг асосий сабабларидан бири шуки, улардан фойдаланишда, айниқса шудгорлаш пайтида миқдор ва муддатга амал қилинмаяпти. Ваҳоланки, илмий асосланган тавсияларга биноан ҳар гектар пахта майдонига шудгорлаш олдидан 90 килограмм фосфор ва 50 килограмм калий берилиши лозим. Бунда ўғитлар миқдори агрокимё картограммасига мувофиқ ҳар далага табақалаштириб белгиланиши керак. Масалан, 1 килограмм тупроқ таркибида 15 миллиграммгача ўзлаштириладиган фосфор мавжуд далаларда гектарига 120 килограмм, 16 миллиграммдан 3 миллиграмгача фосфор билан таъминланган пайкалларга 100, 31 миллиграммдан 45 миллиграммгача фосфор бўлган карталарга 80, 46 миллиграммдан 60 миллиграммгача фосфор кузатилган майдонларга 60 килограмм фосфор солиш тавсия қилинади. Агар бир килограмм тупроқда 60 миллиграммдан юқори миқдорда фосфор бирикмаси мавжуд бўлса, бундай далаларга фосфор берилмайди. Худди шу каби тупроқнинг алмашувчан калий билан таъминланиш даражасига қараб гектарига 30 килограммдан 80 килограммгача калий ишлатилиши зарур.

«Узсельхозхимия» жумҳурият ишлаб чиқариш-илмий бирлашмасининг маълумотларига қараганда, 1991 йил ҳосили учун шудгор олдидан ва бу юмуш пайтида қўлланиш мақсадида хўжаликларга 1 миллион 700 минг гектар майдонга етадиган миқдорда фосфор, 1 миллион 300 минг гектарни таъминлайдиган даражада калий етказиб берилади. Бирлашма базаларидаги омборларда шу кунларда 94,7 минг тонна фосфорли, 37,2 минг тонна калийли ўғит бўлиб, улар пешма-пеш хўжаликларга элтиб берилмоқда.

Юқорида қайд этилган тавсиялар асосида иш юритилса, яъни шудгорлаш олдидан ҳамда шудгорлаш пайтида маҳаллий ва маданий ўғитлардан унумли фойдаланилса, 1991 йилнинг мўл ҳосили учун мустаҳкам тамал тоши қўйилади.

Қ. ҚУРБОНБОЕВ,
«Узсельхозхимия» жумҳурият ишлаб чиқариш-илмий бирлашмаси бошқармасининг бошлиғи, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.

МУКОФОТГА — ГАЗЕТА

Хўжаобод ноҳиясидаги «Ленинград» жамоа хўжалигининг барча тарғиботчилари ва ташвиқотчилари марказий ва маҳаллий газеталарга бепул обуна билан тақдирландилар.

Хўжалик маблағлари ҳисобидан мафкура ходимларидан ўн киши «Правда» газетасига, йигирма киши «Совет Ўзбекистони» газетасига, 55 киши «Коммунист» ва «Андижанская правда» вилоят газеталарига, йигирма киши «Шонли меҳнат» ноҳия газетасига обуна қилинди. Яна бригадалар, фермалар ва тузатиш устахоналари деворий газеталарининг муҳаррирлари, фаол сиёсий ташкилотчилар — жами 350 кишига «Шонли меҳнат» ноҳия газетасига йиллик обуна қоғозлари топширилди.

Обилбой Сиддиқов Уйчи районидаги «Ленинчи йўл» жамоа хўжалигининг уста пахтакорларидан. 30 йилдан буён бригадага моҳирлик билан бошчилик қилмоқда. У жорий йилда шогирдлари билан катта меҳнат ютуғини қўлга киритди. Ҳар гектар ердан 40 центнердан ошириб оқ олтин йиғиштириб олди. Йиллик режа ноҳияда биринчилар қаторида бажарилди.

Обилбой Сиддиқов коммунист, мураббий сифатида хайрли ишларга бош-қош бўлаяпти. Кўп йиллик меҳнат фаолияти давомида йигирмага яқин лаёқатли шогирдлар тайёрлади, мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратди. Сидқидил тер тўкиб кам бўлмади. Бахт топди, шараф топди. Номи эл-юртга танилди, кўксини иккита Ленин ордени безади.

— Пудрат шарофати, жумҳурият Президентининг ҳаётий фармонлари деҳқон обрўсини кўтариш, моддий манфаатдорлигини таъминлашда муҳим омил бўлаяпти, — дейди ташаббускор бригадир. — Шу унутилмас, байрам кунларида жанговар сафларни янада мустаҳкамлаб, кузги тадбирларни сифатли амалга оширяпмиз.

Ушбу расмда қўш Ленин ордени соҳиби О. Сиддиқов тасвирланган.

М. ЖЎРАЕВ чизган расмлар.

ХУШХАБАРЛАР

БОЛАЛАР УЧУН

Самарқандда Совет—Хитой қўшма корхонасини ташкил этиш тўғрисида шартнома имзоланди. «Суғд» номи берилган мана шу корхона болалар ўйинчоқлари чиқаради. Жумҳурият маҳаллий саноат вазирлигининг Самарқанддаги пластмасса буюмлари заводи янги қўшма корхона учун асос бўлди. Дастлабки пайтда корхона жамоаси механик ўйинчоқлар, яқин истиқболда эса электрон ўйинчоқлар ишлаб чиқариш билан шуғулланади. Хитой томони бутловчи деталларни етказиб беради.

ШАҲАР КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

Чернобиль АЭСидаги аварияни тугатишда иштирок этган янгиободлик барча аҳоли навбатдан ташқари квартира олиш ҳуқуқига эга. Маҳаллий шаҳар кенгаши шундай қарор чиқарди. Бундан ташқари бир қанча саноат корхоналарига квартира ва коттежларни ўз ходимларига хусусий мулк қилиб ўтказиш ҳуқуқи берилди. Бунда фақат бир шарти бор — уй эгалари Янгиободда камида 30 йил яшашлари керак.

ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

«Ўзбекгидроэнергострой» трестининг ишчилари Чорвоқда яхши режалаштирилган 48 квартирали тўрт қаватли уйни фойдаланишга топширдилар. Қабул комиссияси уй пишиқ-пухта қурилганини ва пардозлаш ишлари сифатли бажарилганини алоҳида таъкидлади. Трест жамоаси бу йил уй-жойлар ва социал-маданий-маиший иншоотларни муваффақиятли қурмоқда. Бинокорлар кўп квартирали бир неча уйдан ташқари Қашқадарёнинг Нуристон шаҳрида мактаб қурдилар, янги Ангрен ГРЭСи қурувчилари ва фойдаланувчилари истиқомат қиладиган Нуробод посёлкасидаги касалхонани пардозлашни ниҳоясига етказмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ ДЎКОН ОЧИЛДИ

МОСКВА. Пойтахтда «Пластик» деб аталган янги дўкон очилди. У ердан «Жигули» ва «Волга» машиналари кузови қисмларини сўмга бемалол сотиб олиш мумкин. Тўғри бу қисмлар пластмассадан ясалган. Дўконда 45 номда турли хил қисмлар, жумладан жуда ҳам тақчил машина қанотлари, радиатор тўрлари, ойна тозалагичлар бор. Уларнинг нархи чайқов бозоридагига нисбатан бир неча баравар арзон.

Мавсум таҳлили

ЁН ҚЎШНИ — ЖОН ҚЎШНИ

Бўз ва Комсомолобод районларини қўшчинорга, ёхуд бўйлари монанд ака-укаларга қиёслаш мумкин. Улар Андижон вилоятининг Марказий Фарғона чўлида кетма-кет «кўз очган» икки гулшанидир. Бўз кечагина қирқ ёшини, куч-қувватга тўлган фаслини нишонлади. Комсомолобод эса энг гўзал, фусункор ёш — ўн еттига тўлди. Бу икки қўшни район рўзғорни бирлаштириб ҳам кўрди. Кўнгил тўлмади. Яна мустақил одим ташлашга ўтдилар. Бироқ пахта йиғим-терими бошланганида улар назардан четроқда бўлишди. Мавсум ҳал қилувчи босқичга етгач, шундай суръат билан илдамладиларки, икки-уч кундаёқ карвонбошилик қила бошладилар. Натижада маррага барвақт етиб келдилар.

Чўлқувар комсомолободликлар ҳақида ёзиш нияти туғилиши биланоқ қалбимга илиқ туйғулар оқиб кира бошлайди. Негалигини таърифлаш қийин. Эҳтимол, Сарсонқумнинг бугунги жозибаси ҳисларимни сарчашмага айлантирар. Балки қум барханлари орасида сочларидан тортиб киприкларигача чанг босиб кетган, лекин шиддатга тўлиб-тошган кишиларнинг эътиқоди ҳайратта солар. Ҳарқалай Комсомолободни мадҳ этишга арзийдиган сабаблар талайгина.

Бу гал ҳам чўлқуварлар номига яраша йўл тутишди. Бир зарб билан маррани забт этишди.

Пахта териминнинг бориши ҳақидаги маълумотномаларга назар ташлаймиз. Мавсум бошланди. Сентябрь тугади. Ҳамон охирги ўрин. Тўртинчи октябрь куни ҳам шу манзара. Саккизинчи октябрда бирваракайига кетма-кет етти районни ортда қолдириб, бешинчи пиллапояга кўтарилишди. Икки кундан кейин эса Бўз районини қувиб етиб, йиллик режани баробар адо этдилар. Охирги ўриндан карвонбошилик шоҳсупасига кўтарилиш учун олти кун кифоя қилди.

Юқоридаги суръатнинг ўзида бир шодумонлик бор. Кейинги уч-тўрт йил мобайнида комсомолободликлар, айниқса машҳур механизатор Соттибой Шокиров ҳамон сукут сақлашарди. Сабаби эса менга қоронғи. У «Жумҳуриятда хизмат кўрсатган механизатор» унвонини олганида, севиниб ёзганман. СССР давлат мукофотининг соҳиби бўлганида, дилдан қувонганман.

Минг шукрлар бўлсинки, бу мавсумда Соттибой Шокиров яна майдонга чиқди. Унинг номи яна эл тилида такрорланди. Угина эмас, Камолиддин Юнусов, Болтабой Қурбонов, Ҳамидулла Муродовлар ҳам пешқадамлик қилишди, юртларининг орияти учун курашишди. «КПСС XXIV съезди» давлат хўжалигининг механизатори Абдураҳим Боймирзаев бир кунда 15 тоннага етказиб пахта терди. Болтабой Жумабоев эса мавсумда 150 тонна хирмон уйиш билан бирга оилавий звено режасини бир кунда адо этди.

Бу тоифадаги суворийларга оддий таҳсин камлик қилади. Н. Турсунов, Қ. Ғойиббоев, Т. Шералиев, К. Боймуродов, А. Мамадалиев, З. Раҳмонов, К. Исроилов, Ф. Тожибоев, М. Қосимов... Ҳар бирининг юраги ёлқинланди, меҳнатини бутун вилоят олқишлаб турди. Комсомолободнинг қудратли қаноти мана шу заҳматкашлар бўлди.

Йўқ, шугина эмас. Мирзаахмедов номли давлат хўжалигида сурункасига кунига 6—7 фоиздан пахта тайёрлангани, «СССР 50 йиллиги» давлат хўжалиги 400 тонна оқ олтинни бирваракайига келтириб, қабул пунктидагиларни шошириб қўйгани, «В. И. Ленин 100 йиллиги» давлат хўжалигининг Юсуфжон Норбўтаев етакчилик қилаётган бригадасида 10 ижарачи режани баробар бажаргани, «Дўстлик» давлат хўжалигининг теримчиси Инобатхон Раҳимова бир кунда 370 килограмм дурдона тергани бутун чўлқуварларни руҳлантириб юборгани-чи.

Чўл. Унинг машаққатини жазирама чўғини кафтига қўйганлар, қум бўронларида ўзини панага олмаганлар, чивинлар «найза»сига дош берганларгина ҳис этишади. Шу боис уларга яхши шароит яратилдики, кўнгиллари тўқ, бамайлихотир меҳнат қилишди. Машина теримида қатнашаётганларга гўшт, гуруч, ун, шакар белгиланган муддатларда етказиб турилди. Гуруч тақчиллиги сезилиши биланоқ район партия комитети матлубот жамияти бошқарувининг раиси Абдуғаффор Абдуллаевни Хоразмга йўллади: у ердан 130 тонна гуруч келтирилди. Пахта йиғим-терими иштирокчилари учун нимаики зарур бўлса, барисини муҳайё қилишга ҳаракат қилинди.

Фидойи чўлқуварларнинг машаққатли меҳнати зое кетмади. 17.015 гектар майдондан 37.400 тонналик хирмон тикланди. Ҳосилдорлик 22 центнерни ташкил этди. Бир қарашда бу миқдор оз кўриниши мумкин. Аммо қум барханлари орасида шундай ҳосилни яратиш айтишга осон. Кўпчилик ижарачилар эса ана шу кўрсаткични 28—31 центнерга етказишди. 278 та пахта териш машинасининг ҳар бири билан ўртача 95 тоннадан хом ашё йиғиштириб олинди.

— Даромад ҳам меҳнатга яраша бўлаётир, — деди район Кенгашининг раиси, партия комитетининг саркотиби, жумҳурият халқ депутати Абдукарим Мўминов.— Бу йил пахтачиликнинг ўзидан бултургига нисбатан 10 миллион 625 минг сўм кўп даромад олинди.

Бўзликларнинг меҳнат зафари ҳам бутун вилоятга қувонч бахш этди. Нега севинишмасин?! Бир неча йилдирки, андижонликлар армони ичида эди. Ҳатто ноябрнинг сўнгги кунларида режа тўлиб қолармикан, деган умидда пахта теришарди. Бироқ мурод ҳосил бўлмас, барчанинг дилини ранж қопларди. Бу йил улар октябрнинг биринчи ўн кунлигидаёқ катта суръат билан белгиланган маррага етиб келишди. «Ленинчи», Карл Маркс номли, Калинин номли, Тельман номли жамоа хўжаликлари кетма-кет давлат буюртмаларини бажариб, мажбурият ҳисобига хом ашё топшира бошладилар.

— Қаранг, — деди «Ленинчи» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси И. Қорашеров, — уч-тўрт ойлаб пахта терилар, лекин режа ё бажарилар, ё бажарилмасди. Терим машаққатли эди. Қишлоқ меҳнаткашларини қўя турайлик, шаҳарлик ҳашарчилар, ўқувчилар, талабалар чеккан ташвишни айтинг. Энди-чи, жамоамизгина эмас, районимиз ҳам қисқа муддатда топшириқни уддалади.

Раис дилидаги армонини айтди. Ушалган орзусидан мароқланди. Ҳаққи бор. Чунки бу жамоада 17 иш кунида йиллик марра эгалланди. Ҳар гектар майдондан 26,6 центнердан ҳосил олиниб, 1836 тонналик хирмон яратилди. Хом ашёнинг 65 фоизи машиналар бункеридан тўкилди.

«Партия XX съезди» давлат хўжалиги пахтакорларининг фидойиликлари юрагингга илиқлик бахш этади. Бу ердаги терим илғорларини санаб адоғига етолмайсиз. Қаноатхон Эргашева, Холдорхон Абдуллаева, Одинахон Маҳмудова, Сорахон Ҳошимова сингари кўпминг-килограммчиларнинг ҳар бири 6—7 тоннадан пахта терган бўлса, Баҳодиржон Бозоров, Солижон Йўлдошев, Маъмуржон Қипчоқов, Муроджон Қобулов каби механизаторлар 130—150 тонналик хирмон уйдилар. Шу хўжаликнинг Юсуфжон Масолиев бошлиқ бригадаси аъзолари эса 40 центнерлик маррани забт этишди.

Жамоада аввало мусобақа моддий манфаатдорлик асосида ташкил этилди. У ҳар беш кунда якунланиб, биринчи ўринни олган бўлимга 500 сўм, иккинчи ўринга 300 сўм пул мукофотлари бериб борилди. Бундай рағбатлантириш бригадалар, механизаторлар ўртасида ҳам уюштирилди.

Айни кунларда бўзликларнинг каттасидан кичигигача А. Мамажонов, Х. Усмонов, Х. Ўринов, О. Сатторов, К. Дармонов, Д. Тоғаев, А. Дўсматов каби карвонбоши бригада етакчилари номларини ёддан билишади. Чунки бу жамоаларда йиллик режа 110—115 фоиздан ошди. Бунақаси Бўз тарихида камдан-кам такрорланган.

Бўзлик пахтакорлар хирмонга 9.326 гектар майдондан 25.442 тонна юқори нав хом ашё топширдилар. Ялпи ҳосилнинг 17 минг тоннаси механизаторлар ҳиссасига тўғри келди. Энгельс номли жамоа хўжалигининг Қодиржон Жўраев етакчилик қилаётган бригадасида машиналар шарофати туфайли кунига 20—25 фоиздан пахта тайёрланди. Бу биргина мисол эмас. Хўжаликларнинг деярли кўпчилигида мана шундай суръат тез-тез қайд этиб турилди.

Бўзликлар муваффақиятининг туб замини аслида мана шу нуқтада.

Марказий Фарғона чўлларида жойлашган Бўз ва Комсомолобод районларида айни паллада пайкаллар ҳосилдан тозаланиб, кузги-қишки тадбирлар уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Шудгорлаш 20 ноябргача ниҳоясига етказилади.

А. ҚОРАБОЕВ.
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ОКТЯБРЬ ҚАДРИ

Жон РИД, адиб:

«Большевизм ҳақида нималар дейишмасин, рус инқилоби инсоният тарихидаги энг буюк воқеалардан бири, большевикларнинг улуғланиши эса оламшумул аҳамиятга молик ҳодиса эканлиги шубҳасиздир».

Ж. КЕННАН, сиёсий арбоб:

«...Уни (1917 йил Октябрь инқилобини — **Таъкид таҳририятники**) асримизнинг энг улуғ сиёсий воқеаси деб тан олиш зарур. У ер куррасининг жуда кенг кўламдаги ҳудудларига бениҳоя таъсир кўрсатганлиги, Россиянинг Ғарбдаги буюк давлатлар билан ўзаро муносабатларида содир бўлган ўзгаришлар ҳамда дунёдаги энг буюк миллатлардан бири ҳаётига кириб келган янгиликлар туфайли ана шундай таъриф-тавсифга лойиқ».

Адам УЛАМ, советшунос:

«...Эски тартибот чириб, қайта тикланишга қодир бўлмагани учун ҳам инқилоб рўй берди. Инқилоб нималар эвазига содир этилганига қарамай, у барча мазлумлар учун умид машъалини ёқди».

Р. КАЙЗЕР, сиёсатшунос:

«Большевиклар инқилоби чет эл ғояларидан ўсиб чиқди, немислар томонидан қисман маблағ билан таъминланиб турди ҳамда Россия жаҳон урушига жалб этилгани учун ҳам муваффақият қозонди».

Андре СТИЛЬ, адиб, Гонкур академиясининг аъзоси:

«Тинчлик, ҳуррият, адолат, байналмилалликнинг қадрига етадиган ҳамма кишилар бу тарихий воқеани нишонлайдилар... Биз, француз коммунистлари ССЖИда рўй бераётган жамики ўзгаришларни зўр диққат-эътибор билан кузатиб боряпмиз. Биз сизнинг қадимий дўстларингизмиз ҳамда сиз билан биргаликда совет халқи эришган ютуқ ва муваффақиятлардан қувонмоқдамиз, сиз билан биргаликда қийинчилик ва машаққатларни енгиб ўтаяпмиз. Жамиятингизда рўй бераётган ҳозирги ўзгаришлар бизнинг фикр-ўйларимиз ва орзу-умидларимизга мос келади. Шунинг учун ҳам ишончимиз комилки, улар курраи заминда тинчлик учун, бутун инсониятнинг бахтиёр келажаги учун, ижтимоий тараққиёт учун умумий курашни кучайтиришда янги қудратли омил бўлиб хизмат қилади».

Альберто МОРАВИА, адиб:

«Мен умр бўйи Улуғ Октябрь инқилоби ролини ўргандим, ёзувчи сифатида ўргандим. Умуман айтганда мен рус инқилобини рус адабиёти орқали тушуниб етдим. Менинг ёшлигим даврида — у Италияда фашизм ҳукм сурган пайтга тўғри келди — бизнинг авлодимизда икки афсона, икки орзу — Совет Иттифоқи ва Америка бор эди. Биринчиси инқилобнинг, ишчилар синфини озод қилишнинг тимсоли бўлса, иккинчиси кордонлик эркинлигини, фақат ўз кучларига таяниб жуда кўп нарсага эришиш мумкинлигини англатарди. Бироқ мен шахсан ўзимга ҳеч қачон афсоналар яратмаганман...».

Маргарет РЭНДОЛЛ, адиба:

«Мен дунёда биринчи социалистик давлат барпо этилишини ҳамиша юқори баҳолаб келганман. Бу жуда катта тарихий ҳужум, XX асрнинг улуғ воқеаси бўлиб қолди. Ақли расо бирор одам Россиядаги Октябрь инқилоби инсоният тарихида янги босқич бошланганидан дарак берган мислсиз воқеа бўлганлигини рад этиши мумкин эмас. Биринчи маротаба халқ ҳокимият тепасига келган давлат бунёд этилди. Бу давлат тинч-тотув яшаш принципини ўз сиёсатининг негизи қилиб олди».

Булғор рассоми Петр ДОБРЕВ чизган расм.

Байрам кунлари пойтахтимиз меҳнат аҳли дастурхони тўкин бўлади. Ҳиммати баланд бободеҳқонларимиз етиштирган мева, узум, сабзавот, картошка ҳамда қовун-тарвузлар кўплаб жойларда очилган савдо дўконлари пештахталарига файз киритмоқда. Шаҳар меҳнаткашлари сархил маҳсулотларни мамнунлик билан харид қилмоқдалар.

Одатдагидек, бу галги кўргазма-бозорга пухта тайёргарлик кўрилди. Харидорларни сифатли неъматлар билан таъминлашга катта эътибор берилди. Жумҳуриятимизнинг 9 та вилоятидан келтириладиган маҳсулотлар ўз вақтида сотилиши учун шароит яратилди.

СУРАТЛАРДА: пойтахтдаги Дзержинский майдонида ўтказилган байрам савдосидан лавҳалар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ЖАНГОҲДА ТУҒИЛГАН МУҲАББАТ

Амалдаги байналмилаллик

Омон ҳарбий хизматга бориши кераклиги тўғрисидаги чақирув қоғозини онасига билдирмай, отаси Мамат акага кўрсатди.

— Онанг билса нима дерди, эл қатори тинчлик даврида йигитлик бурчингни соғ ва саломат бажариб қайтасан, — дея танбеҳ берган бўлди падари бузруквори.

Оилада ўн уч нафар фарзанд бўлиб, ҳар бирининг ўз ўрни бор. Онаси бу хабарни эшитиб, анча вақт ўзига келолмай юрди. Қўни-қўшнилар Қўшвақт холанинг кўнгилини кўтаришди, «Ой бориб, омон келади», — деб далда беришди.

Омон Маматов 20 ёшида — 1939 йили тенгқур дўстлари қатори «Нишон» давлат наслчилик заводидан йигитлик бурчини ўтагани Совет Армияси сафига отланди. Ҳамқишлоқлари Раҳмон Саидниёзов ва Буваёр Йўлдошев билан бирга Александровка шаҳридаги ҳарбий қисмга келиб тушишди. Орадан уч ой ўтгач, Финляндия жанги бошланиб, улар она-Ватан ҳимоясига ташланди. Сўнгра Бессарабияни озод қилишда қатнашди. Унинг жангда кўрсатган мардлиги «Жасурлиги учун» нишони билан тақдирланди.

— Улуғ Ватан уруши бошланганда Руминия чегарасидаги поезд йўли ўтган кўприк ёнида навбатчиликда турардим, — деб хотирлайди Омон ака. — Тонг палласи тўсатдан қилинган ҳужум туфайли ҳаммаёқнинг вайрони чиқиб кетди. Душман зарбасига бардош бера олмаган ҳарбий қисмларимиз Николаев шаҳригача чекиндилар. Бир оз куч тўплаганимиздан сўнг Волгоград шаҳрини озод қилишга ташландик.

Омон куч-ғайратга тўлган бир пайтда ёвуз душманга қарши юзма-юз туриб жанг қилди. Тенгсиз олишувларнинг бирида оғир яраланиб, мажақланган душман танклари орасида қолиб кетди. Мажолсиз кўзлари тепасида унга меҳр билан боқиб турган санитар қизга тушди.

— Нима қилди? Қайси номард сени мўлжалга олиб отди?

— Қанақа қизсан ўзи?! Олдин ёрдам берсанг-чи! Ҳазилингни кейин қиласан.

— Мунча жаҳлинг тез бўлмаса? Одам деган хотинига ҳам шунақанги ўшқирадими?

— Она сутим оғзимдан кетгани йўғ-у хотинга бало борми?..

Қиз Омонни чана устига ётқизиб, дала госпитали томон судраб кетди. Йўлда улар яқиндан танишиб олишди. Омоннинг чанани қийинчилик билан судраб кетаётган қизга раҳми келдими, уни дам олишга ундади.

— Раҳмдил ҳам экансанку, яхши йигит. Отинг нима? Қаерликсан?

— Ўзбекистоннинг Нишон райониданман. Ўзбекман, йигирма уч ёшдаман.

— Мен Мария Фёдоровна Колочовскаяман. Русман. Йигирма ёшдаман...

Марияннинг табассум билан боқиб туриши Омоннинг юрагини ўйнатиб юборди. Шу пайт ярадор ётганлигини ҳам унутиб, қиз томонга талпинганини ўзи ҳам сезмай қолди. Мария Омонни чанада судраб борар экан, тақдирлари бундан кейин бир бўлишига ишонарди. Улар Волгограддан Германия чегарасигача бўлган оловли йўлни биргаликда босиб ўтишди.

Мамат ака ва Қўшвақт ая ўғли билан бирга келган рус келини — Марияни очиқ илиқ кутиб олишди, элга ош беришди. Омон жонажон қишлоғида шофёрлик қилди. Мария дорихонага хизматчи бўлиб ишга кирди. Олти нафар фарзанднинг бахтли ота-онаси бўлишди. Қизлари ўзбек йигитларига кўнгил қўйишиб, турмушга чиқишди.

Ҳозирги кунда Омон ва Мария Маматовалар бахтли ҳаёт нашъидасини суриб, қарилик гаштидан баҳраманд бўлиб яшамоқдалар. «Нишон» давлат наслчилик заводида истиқомат қилаётган бу иноқ оилага кўпчиликнинг ҳаваси келади.

П. ЭРГАШЕВ.

ҚУТЛОВ

Қутлуғ катта байраминг,
Азиз бободеҳқоним..
Уни кутиб олдинг сен,
Бугун ёруғ юз билан.
Табриклар қадрдонлар
Сени, Ўзбекистоним,
Қуни-қўнжи янқ тўлган
Беш миллионлик куз билан.
Байрамона ясанган
Ҳар бир уй, ҳар хонадон,
Чеҳраларда барқ урар,
Хушбахтлик зиёлари.
Саҳий нози-неъматдан
Тўкин эрур дастурхон,
Ҳалол меҳнатинг билан
Яралган булар бари.
Гулли гилам тўшалган
Уйга ёзиб якандоз,
Турли миллат вакили —
Дўстларингни кутасан.
Дўстларга бағринг очиқ,
Қанча қилсанг, шунча оз,
Меҳру муҳаббатингни
Гулдастадай тутасан.
Аммо бахтинг кўролмай
Юрганлар ҳам кам эмас,
Ҳар қадамда панд бериб,
Туҳмат ёғдириб турар.
Элларинг ўртасига
Низо солмоқчи нокас,
Лақма, нотовонларни
Ғоҳо оғдириб турар.
Катта карвон йўлида
Итдай ҳуриб ётса ҳам,
Лекин қора ниятлар
Ютиб чиқмаган ҳеч вақт.
Ҳаттоки Октябрга
Туҳмат тошин отса ҳам,
Халқлар муштдай жипслашиб
Зарба берсалар не бахт!
Доҳийликка даъвогар
Неча-неча зот ўтди,
Сохталик аён бўлар
Охир-оқибат бирда,
Минг балога гирифтор
Халқ дилида дод ўтди,
«Доҳий»лар ношуд бўлса
Не гуноҳ Октябрда!
Эллар эркинлик учун
Қони тўкилган жангоҳ,
Ҳамиша муқаддасдир,
Ҳамиша у қадамжо.
Толега ризқ-рўз сочган
Бўлса ўша кун оллоҳ,
Кўҳна тарих қўйнида
Қолажакдир доимо.
Шу боис қизил байроқ
Дилларга яқин мудом.
Боболар матонатин
Рамзи бўлиб қолади.
Келажак авлод учун
Октябрь аталмиш ном
Аждодлар жасоратин
Рамзи бўлиб қолди.

Наримон ОРИФЖОНОВ.

«Инқилоб чавандозлари».

Исоқ ДОВИДОВ олган сурат.

МЎҒИЛИСТОНГА САФАР

Ўзбекистон ССЖ Қизил ярим ой жамиятининг ходимлари Мўғлистонга халқаро семинарда иштирок этиш учун боришга таклифнома олдилар.

— Мазкур сафар Самарқандда мўғилистонлик ҳамкасблар учун семинар ўтказган жумҳурият жамиятининг жавоб ташрифи бўлади, — дейди жумҳурият Қизил ярим ой жамиятининг раиси О. Воҳидова. — Нима учун учрашувни айни шу кўҳна шаҳарда ўтказишга қарор қилинган эди? У ерда жамиятнинг ўқув-методик маркази бор. Бизга асосан Шарқ мамлакатлари ва Ўрта Осиё жумҳуриятларидан меҳмонлар келишди. Биз уларга ҳам маслаҳат билан, ҳам иш билан ёрдам берамиз — тажриба алмашишга бағишланган семинарлар ўтказамиз, методик адабиётлар ва плакатлардан иборат кичик кутубхоналар совға қиламиз.

Шундай кичик кутубхона Мўғилистондан келган меҳмонларга ҳам совға қилинган эди.

Китоб жавонингизга

БАҚТРИЯ АФСОНАСИ

Қадимги Бақтрия давлати эндиликда бизга афсонадек туюлади. Бу ердан топилган қимматбаҳо буюмлар эса кишини ҳайратга солиб, ўша замонларга бошлайди.

Бақтрия. Бу ном кўҳна ёзма манбаларда ниҳоятда кўп учрайди. Эрамиздан аввалги IV—V асрлардаёқ Кичик Осиёда яшаган юнонларгина эмас, балки Юнонистоннинг ўзида ҳам Бақтрияни билганлар. Уларга бу давлат жумбоқ бўлиб туюлган.

Бақтрия Ўрта Осиё жанубида жойлашган эди. Осмонўпар Помир ва Ҳиндиқуш тоғларидан оқиб тушувчи ирмоқлардан ҳосил бўлган Жайҳун (ҳозирги Амударё, юнон тилида Окс унинг ерлари орқали денгиз томон йўл оларди.

Қадимги дунёда яшаган муаллифлар Бақтрия тўғрисида ҳикоя қилар эканлар, турли-туман қиёсларни тилга олардилар. Масалан, ўша даврда Бақтрияни «минглаб шаҳарлар мамлакати», «бутун Армана безаги», деб аташган. Кўҳна ёзма манбаларда ҳатто унга «байроғини баланд кўтарган ажойиб» давлат деб таъриф берилган.

Эрамиздан олдинги 540—530 йилларда сарҳадлари Ҳиндистон шимолидан Ўрта денгизга қадар етган Аҳмонийлар давлати томонидан босиб олинган. Бақтриялик чавандозлар ва пиёда аскарлар кўп тилли аҳмонийлар армияси таркибида узоқ давом этган юнон-форс жангларида қатнашиб, қаҳрамонликлари билан донг таратганлар. Бу ҳақда ҳам ёзма далил бор. Фикримизнинг исботи учун буюк юнон драматурги Эсхилнинг «Форслар» фожиасини мисолга келтирайлик. Унда денгиз жангларидан бирида ёш бақтрияликларнинг мардларча ҳалок бўлиши эслатиб ўтилади.

Шуни таъкидлаш зарурки, тадқиқотчилар қадимги муаллифларнинг Бақтрия тўғрисидаги маълумотлари ўша даврни аниқ акс эттиради, деб ҳисоблайдилар. Аммо улар орасида афсонага ўхшайдиган манбалар ҳам учрайди. Булар қаҳрамонлар кўрсатган жасорат, подшолар ва номаълум мамлакатлар бойлиги, ҳақиқат ва ноҳақлик ўртасидаги кураш ҳақида ҳикоятлардир.

Юнон Ктесий қадимги муаллифлардан биридир. Аммо у Окс (Амударё)нинг соҳилларига туташиб кетувчи чўлу биёбонларни умрида кўрмаган. Шунга қарамай ўзи келтирган мисолларнинг тўғрилигига ишонган.

Ктесий аслида Книда шаҳридан. Эрамиздан аввалги 414 йилда аҳмонийлар билан жангда асир тушган ва улар саройида ҳаким бўлиб хизмат қилган. 17 йил давом этган тутқунлик даврида шарқий мамлакатлар тўғрисида маълумотлар тўплаган. Саройда тез-тез олис давлатлар ва шаҳарлар тўғрисида бўлиб турувчи ҳикоялар унга қўл келган. Қадимги юнон асотирларини кўп эшитган Ктесий улардан ҳам қизиқарли бу ҳикоятларни берилиб тингларди. Ҳиндистон ва Бақтрия унда айниқса зўр қизиқиш уйғотган. Сабаби — у бу икки давлат ҳақида илгари ҳам кўп эшитган. Масалан, Геродотнинг юнон-форс урушига бағишланган китоби бор. Ктесий бу асарни ўқиган, ўшанда бақтрияликлар билан қизиқиб қолган бўлиши мумкин.

Бунинг яна бир сабаби бор. Аҳмонийлар давлати таркибига кирган Бақтрия ўша даврда ниҳоятда кучли бўлган. Бу ердан топилган кўпгина қимматбаҳо буюмлар шундан далолат беради.

Анатолий Саъдуллаевнинг «Ўзбекистон» нашриётида нашр этилган «Бақтрия афсонаси» деган китобида шунга ўхшаш қизиқарли маълумотлар ва далиллар кўп. Кенг оммага мўлжалланган бу рисола ишонарли мисолларга бой бўлиши билан эътиборни жалб этади. Археологлар томонидан Ўзбекистон жанубида, Тожикистонда, Афғонистон шимолида жойлашган қадимги Бақтрияга қарашли кўпгина қишлоқлар ва шаҳарлар топилганки, эндиликда улар зўр қизиқиш билан ўрганилмоқда. Мазкур китоб ҳам юртимиз тарихи билан қизиқувчилар жавонидан муносиб ўрин олишига ишонамиз.

Т. ҒАФУРОВ.

СПОРТ АХБОРОТИ

ШАХМАТ

Мамлакат биринчилигининг сўнгги 13-тури қизиқарли баҳслар билан ўтди. Айниқса, С. Двойрис — А. Белявский учрашуви кўпчилик мухлисларда яхши таассурот қолдирди. Дастлаб ташаббус Белявский томонидан бўлди. Учрашув охирида кучлар тенглашди, ўйин дуранг билан якунланди.

Е. Бареев В. Эйнгорнни енгиб, муҳим очкони қўлга киритди. Шунингдек, А. Халифман Г. Кузьминни, Э. Розенталис К. Асеевни мағлубиятга учратди.

А. Вижманавин — Л. Юдасин, И. Новиков — А. Шнейдер, И. Смирин — В. Епишин учрашувларида кучлар тенг келди.

Шундай қилиб, мусобақа якунида бир йўла тўрт шахматчи — Е. Бареев, А. Белявский, А. Вижманавин ва Л. Юдасин 13 имкониятдан 8,5 тадан очко тўплашди. Ўзаро ўйинлар натижасига кўра А. Белявский мамлакат чемпиони бўлди. Л. Юдасин иккинчи, Е. Бареев эса учинчи ўринни эгаллади.

ФУТБОЛ

Европа биринчилигининг навбатдаги саралаш учрашуви бўлиб ўтди. Римдаги олимпия стадионида Италия ҳамда ССЖИ терма командалари ўзаро куч синашдилар. Ўйин ниҳоятда қизиқарли бўлди. Илк дақиқаларда мезбонлар ташаббусни қўлга олдилар. Лекин мамлакатимиз футболчилари ҳам бўш келмадилар. Улар имконият бўлди дегунча қарши ҳужумга ўтиб, дарвозани ишғол қилиш пайида бўлдилар. Айниқса танаффусдан сўнг майдонга тушган Олег Протасов қулай имкониятни бой берди. У дарвозабон билан яккама-якка чиқиб, тўпни мўлжалга аниқ йўллай олмади.

Таъкидлаш жоизки, СССР терма командаси дарвозабони Уваров ўзига билдирилган ишончни оқлади. У бир неча хавфли вазиятларни бартараф этиб, мухлислар олқишига сазовор бўлди. Умуман матч давомида командалар мағлубиятга учрамаслик учун ҳаракат қилдилар ва бунга эришдилар ҳам — 0:0.

Энди эътиборингизга мамлакатимиз футболчилари иштирок этаётган саралаш гуруҳидаги ўйинлар жадвалини ҳавола этамиз.

	У	Т	О
Венгрия	3	4-3	4
СССР	2	2-0	3
Италия	2	1-1	2
Норвегия	2	0-2	1
Кипр	1	2-4	0

Бу йил яна икки учрашув: Кипр — Норвегия (14 ноябрь) ва Кипр — Италия (22 декабрь) бўлиб ўтади. Қолган ўйинлар келаси йили давом эттирилади.

СССР терма командаси навбатдаги матчни 17 апрелда Венгрияда шу мамлакат футболчилари билан ўтказади.

* * *

ССЖИ футбол федерациясининг қарорига кўра, мамлакат чемпионатининг биринчи поғонасида тўртинчи ўрин тақсимотида муҳим аҳамият касб этадиган «Локомотив» — «Кузбасс» ва «Геолог» — «Шинник» учрашувлари бир вақтда ўтказилиши лозим эди. Лекин москвалик футболчилар бунга амал қилмай, ўйин вақтини ўзгартирдилар. Куни кеча бу масалани кўриб чиққан ижроия комитет мажлиси «Локомотив»га моддий жиҳатдан 10 минг сўм жарима солди. 5:0 ҳисоби эса тасдиқланди.

Ўтиш мусобақаси кунлари аниқланди. «Локомотив» 11 ноябрда «Ротор»ни қабул қилади. Такрорий учрашув 17 ноябрда Волгоградда ўтказилади.

ХОККЕЙ

Мамлакат биринчилигининг олий поғонасида икки учрашув ўтказилди: «Трактор» — «Автомобилист» — 7:3, «Торпедо» (У-К) — АСК — 5:2.

Муҳаррир вазифасини бажарувчи
Н. ЁҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

8 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

10.05 «Севги афсонаси». Бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).
11.20 «Футбол майдонларида».
11.50 «Севги афсонаси». Бадиий фильм. 2-серия.
12.55 Жумҳуриятда хизмат кўрсатган Давлат «Ялла» ансамблининг концерти.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Шодиёна». Марғилон шаҳар Пионерлар уйи қатнашчиларининг чиқиши.
18.45 «Ёшлик» оқшоми.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Наволар оғушида». Гулнора Низомова, Эркин Рўзиматов.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Келинг, бир кулишайлик».
23.40 «Тушимда кўрсам эди...». Нодира ғазаллари асосида мусиқий кўрсатув.
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Хотиралар жонланганда» (рус тилида).
20.05 «Ефрейтор Збруевнинг етти қаллиғи». Бадиий фильм (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Шаби дилкушо».
23.00 «Революция туфайли туғилган». Телевизион бадиий фильм. 8-серия — «Алвастилар» (рус тилида).

● МТ I

9.30 Болалар учун телекўрсатувлар I Бутуниттифоқ фестивалининг совриндорлари. «Унумсизлик» (Киров шаҳри), «Авлод» (Иркутск).
10.25 «Мангу муҳаббатга сазовор мамлакат». «Москва Кремли». 3 ва 4-фильмлар.
11.30 Футбол. Европа кубоклари.
14.50 «Цирк. Цирк. Цирк». Байрам программаси.
15.40 «Махлуқ». Мультфильм.
15.50 Москва муз устида балети.
16.45 «Байрамни кутиш байрами». Болалар учун уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
17.50 «Қувноқ нотачалар».
18.50 «Пётр Шелест. Мулоҳазалар» (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси), «Олтинчи вазифа» («ЦСДФ»). Ҳужжатли фильмлар премьераси.
19.20 Эфирда ССЖИ Давлат телерадиосининг мусиқий коллективлари.
20.20 «Ҳақгўйликнинг аччиқ меваси». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Ўзбекфильм»).
21.30 «Время».
22.00 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида.
22.15 «Ҳақгўйликнинг аччиқ меваси». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
23.15 Оммавий мусиқа янгиликлари. Рива-дель-Гардода «Олтин елкан» фестивали (Италия).

● МТ II

8.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
8.45 ССЖИ халқ артисти Г. Проваторов раҳбарлигидаги ССЖИ Давлат кичик симфоник оркестри ижросида опера увертюралари.
9.35 «Стражница-90». Халқаро фольклор фестивали.
10.20 Ҳужжатли фильм премьераси.
10.40 Болалар учун фильм. «Ҳовлимизда яшайдиган Билмасвой». 2-серия — «Катта сюрприз».
11.45 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар».
12.15 Н. Чепрага куйлайди.
13.10 «Халқ қўшиғи ёвузликни қандай енгганлиги ҳақида эртак».
14.00 «Нафосатнинг барча қирралари». «Хиёбонлар ҳақида қўшиқ». 2-кўрсатув.
15.00 Теннис. «Кремль кубоги» халқаро турнири.
15.45 Кичик концерт.
15.55 Хоккей. ССЖИ чемпионати. «Крилья Советов» — «Динамо» (Москва). «Крилья Советов» спорт саройидан олиб кўрсатилади.
18.15 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Гардемаринлар, олға!». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биз меҳмондамиз».
20.45 Теннис. «Кремль кубоги» халқаро турнири.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 ССЖИ халқ артисти Б. Штоколов концерти.
23.15 «Рус америкаси гўзали». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Союзтелефильм»).

Д 1269. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12